
PLA DE BARRIS DE BARCELONA

CONSELL ASSESSOR

INFORME ANUAL 2021-2022

Crèdits

Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona integrat pels membres següents:

President

Oriol Nel·lo i Colom

Membres Marc

Andreu Isabelle

Anguelovski Xavier

Bonal

Carme Borrell

Andreu Domingo

Ricard Espelt

Oriol Estela

Marga León

Carles Llop

Joan López

Antoni López-Gay

Carme Miralles

Zaida Muxí

Juli Ponce

Carles Riba

Ana Romero

Pere Serra

Carme Trilla

Andreu Ulied

Tamyko Ysa

Secretari

Ismael Blanco i Fillola

Secretaria tècnica: Helena Cruz i Gallach

Barcelona, febrer 2023

Índex

Índex.....	3
Índex Taules i Figures	4
Presentació.....	5
1. L'activitat del Consell durant els anys 2021 i 2022	6
1.1. Antecedents	6
1.2. Sessions plenàries i relacions institucionals	9
1.3. Activitats de divulgació del Pla de Barris.....	10
1.4. Programa de recerca	11
2. El desplegament del Pla de Barris durant els anys 2021 i 2022	13
2.1 Organització i governança del Pla	15
2.2 Àrees concernides	18
2.3 Dotació de recursos extraordinaris i específics	22
2.4 Transversalitat de les actuacions	29
2.5 Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa.....	35
2.6 Capitalització i avaluació	42
Consideracions i recomanacions	44
Annex.....	50

Índex Taules i Figures

Taula 1. Criteris del Consell Assessor per al Desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona.....	8
Taula 2. Grups de treball del Consell Assessor.....	9
Taula 3. Divulgació del Pla de Barris en àmbits acadèmics i professionals.....	10
Taula 4. Índex per a l'elaboració de l'informe sobre el desplegament del Pla de Barris (2021-2022).	13
Figura 1. Instàncies organitzatives que intervenen en el desenvolupament del Pla de Barris (2016-2024).....	16
Taula 5. Ens municipals integrats en el Comitè de Pilotatge del Pla de Barris (2016-2024).....	16
Figura 2. Localització dels àmbits del Pla de Barris de Barcelona (2016-2020).	18
Taula 6. Àmbits territorials del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).	19
Taula 7. Plans de barri segons població resident, 2021.	20
Taula 8. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits territorials (2022).	22
Taula 9. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits d'actuació (2022).....	23
Taula 10. Inversions executades per pla (2022).....	25
Taula 11. Execució de la despesa corrent per pla (2022).....	26
Taula 12. Inversions executades per àmbits (2022).....	27
Taula 13. Execució de la despesa corrent per àmbits (2022).....	27
Taula 14. Actuacions per cada àmbit del Pla d'intervenció integral i intensiva (2022)	29
Taula 15. Actuacions per pla i per àmbit d'actuació (Àmbits del Plans d'Intervenció Integral i Intensiva, 2022).....	30
Taula 16. Pla de Barris de Barcelona. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. Actuacions segons data d'inici (2021-2022).	31
Taula 17. Estat de les accions per pla de barri. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. (2022).	31
Taula 18. Processos participatius de definició dels plans d'actuació integral i intensiva (2021-2022). 35	
Taula 20. Processos participatius dels plans de barri d'actuació integral i intensiva (2021-2022).....	36
Taula 21. Marxes exploratòries (2021-2022).	37
Taula 22. Participació amb perspectiva intercultural (2021-2022).....	38
Taula 23. Participació d'infants i joves (2021-2022)	38
Taula 24. Qüestionaris de valoració (2021-2022)	39
Taula 25. Participants al programa Nous lideratges (2021-2022).....	39
Taula 26. Accions d'enfortiment del teixit associatiu realitzades (2021-2022).	40
Taula 27. Modalitats de la coproducció de les actuacions (2021-2022).....	41

Presentació

El present document conté l'informe del Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona sobre el desenvolupament del Pla al llarg dels **anys 2021 i 2022**. El document ha estat sotmès a debat i aprovació del Consell en la seva sessió plenària celebrada el dia 17 de febrer de 2023. Un cop aprovat pel Consell, l'informe és remès a l'Alcaldessa de la ciutat.

Es tracta del **sisè informe** elaborat pel Consell. Els primers quatre, es corresponien als exercicis de la primera edició del Pla (2016-2017, 2018, 2019 i 2020), el cinquè informe elaborat pel Consell consisteix en el document de seguiment del Desplegament del Pla en el seu conjunt durant la seva primera edició i comprenia en forma de síntesi una anàlisi retrospectiva entre 2016 i 2020.

El mes de setembre de l'any 2021 s'inicià la **segona edició** del Pla, que tindrà una durada prevista de quatre anys, fins 2024. D'aquesta manera, el present informe recull les dades corresponents als primer any i mig d'actuació (des d'estiu de 2021 a final de 2022), i segueix l'estructura dels anteriors informes elaborats pel Consell.

El document consta de **tres parts**. En la primera s'exposa breument la **tasca desenvolupada pel Consell Assessor durant els exercicis 2021-2022**. La segona part conté l'**anàlisi del desenvolupament del Pla**, que correspon al contingut principal del present document. Es presenta estructurada en set apartats, els quals fan referència als trets principals que han caracteritzat el Pla de Barris de Barcelona. Cadascun d'aquests apartats s'acompanya d'unes consideracions i **recomanacions** per al seu desplegament. Com s'ha indicat, l'informe segueix, tant en la seva estructura com en les taules incloses, un format similar a la de les edicions anteriors, per tal de facilitar la comparació i la lectura conjunta.

1. L'activitat del Consell durant els anys 2021 i 2022

La primera part del present informe anual dona compte de les **tasques dutes a terme pel Consell Assessor** del Pla de Barris de Barcelona durant la segona meitat de l'any 2021 i el 2022. En el primer epígraf, titulat "Antecedents", s'expliquen, per al lector que s'apropa per primera vegada als informes del Consell, quins són els objectius i les bases sobre les que descansen les seves actuacions. Tot seguit, es detallen les sessions plenàries celebrades i les relacions institucionals que el Consell ha mantingut al llarg d'aquest període. En el tercer, s'indiquen les principals tasques de divulgació realitzades en àmbits acadèmics i professionals. Finalment, el quart apartat està dedicat a exposar les tasques de recerca que s'han iniciat en relació al Pla de Barris.

1.1. Antecedents

El Pla de Barris de Barcelona és una iniciativa de l'Ajuntament de la ciutat que té com a **objectiu** principal "reduir les desigualtats socials i territorials, tot impulsant l'accés a la renda, als serveis, a la qualitat urbana i al benestar per a tot el veïnat". Així, el programa per a la millora dels barris de Barcelona ha estat concebut com un instrument en la lluita contra l'increment de les desigualtats socials a la ciutat.

Des del punt de vista temporal, la **primera edició** del Pla de Barris de Barcelona va iniciar el seu desenvolupament el mes de juny de l'any 2016, amb l'objectiu de ser desenvolupat en un període de quatre anys. Durant la segona meitat d'aquest any i els primers mesos de 2017 es seleccionaren els barris objecte d'intervenció, es van reservar els recursos necessaris, establir els mecanismes institucionals per a dur a terme les actuacions, debatre els objectius de cada programa amb els veïns i iniciar el desenvolupament. L'any 2020 fou doncs, com s'ha dit, el darrer en l'execució del primer quadrienni del Pla, en el que s'ha culminat la pràctica totalitat de les actuacions previstes.

L'any 2021 s'inicià la **segona edició** del Pla de barris, que s'estendrà fins l'any 2024. El present informe farà referència als dos primers exercicis d'actuació que, com s'explicarà més endavant, combina la incorporació de nous barris al programa amb el manteniment de polítiques estructurals en barris que van ser objecte d'intervenció en el primer quadrienni.

Una de les característiques del Pla de Barris és haver-se dotat d'un **Consell Assessor**. El Consell està integrat per professionals independents, experts en camps diversos i amb experiència en l'àmbit de les polítiques urbanes. La seva funció ha consistit en assessorar l'Ajuntament de Barcelona en qüestions com l'orientació general del Pla, la selecció dels barris, la definició dels projectes, el funcionament de les actuacions, la formació de les persones que hi participen i l'avaluació del programa en el seu conjunt. També és objectiu del Consell contribuir a la divulgació i debat públic de les tasques del Consell Assessor. El Consell ha estat renovat per a la segona edició del Pla, amb la incorporació de nous membres i noves perspectives de treball.

Els **informes anuals** del Consell Assessor han estat elaborats, debatuts i aprovats al final de cada exercici i tramesos a l'Alcaldessa, els grups municipals, les entitats ciutadanes i a Foment de Ciutat, l'empresa pública encarregada de la gestió del Pla.

Pel que fa a la seva **composició**, el Consell és presidit per Oriol Nel·lo (Universitat Autònoma de Barcelona) i, com és deia, la seva composició fou renovada el mes de juny de 2022. En l'actualitat integren el Consell, a títol personal, els següents membres: Marc Andreu (periodista) Isabelle Anguelovski (Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental), Xavier Bonal (Universitat Autònoma de Barcelona), Carme Borrell (Agència de Salut Pública de Barcelona), Andreu Domingo (Centre d'Estudis Demogràfics), Ricard Espelt (Universitat Oberta de Catalunya), Oriol Estela (Pla Estratègic Metropolità de Barcelona), Marga León (Universitat Autònoma de Barcelona), Carles Llop (Universitat Politècnica de Catalunya), Joan López (Àrea Metropolitana de Barcelona), Toni López Gay (Centre d'Estudis Demogràfics), Carme Miralles (Universitat Autònoma de Barcelona), Zaida Muxi (Universitat Politècnica de Catalunya), Juli Ponce (Universitat de Barcelona), Carles Riba (Universitat Politècnica de Catalunya), Ana Romero (Àrea Metropolitana de Barcelona), Pere Serra (Institut Català del Sòl), Carme Trilla (Fundació Habitat3), Andreu Ulied (MCRIT), Tamyko Ysa (ESADE) i Ismael Blanco (Institut de Govern i Polítiques Públiques, UAB), que exerceix la secretaria del Consell. Helena Cruz (de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona) té encomanades les tasques de suport tècnic a les activitats del Consell.

D'acord amb el mandat rebut en el moment de la seva creació, la **funció principal** del Consell és la d'**assessorar l'Ajuntament i Foment de Ciutat** en el desplegament del Pla de Barris. A aquests efectes, el president i els membres del Consell han estat, des dels inicis del desenvolupament del Pla, en **contacte sovintejat amb el govern i l'administració municipal** i amb la direcció de Foment de Ciutat per tal de tractar múltiples aspectes relatius a l'orientació i desplegament de la iniciativa. Així mateix, el Consell ha estat **a disposició dels grups municipals i de les entitats ciutadanes** per a donar a conèixer la seva avaluació i els seus informes sobre la marxa del Pla.

Al costat de la tasca d'assessorament, el Consell Assessor va debatre i elaborar en el seu dia el document de **Criteris per al Pla de Barris**. L'elaboració dels criteris fou efectuada l'any 2017 a petició de l'Ajuntament de Barcelona amb la finalitat de disposar d'una sèrie de principis que contribuïssin a orientar el disseny, el desenvolupament i l'aplicació del Pla durant els quatre anys de la seva execució. Així, el Consell amb la participació de tots els seus membres, elaborà el document titulat *Transformar la ciutat amb la ciutadania. Criteris per al desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona*¹, que es va publicar en forma de llibre el març de 2017. El document defineix quinze criteris que sintetitzen les orientacions que, a criteri del Consell Assessor, el Pla de Barris havia de seguir. Es tracta dels criteris que, a títol de recordatori, s'indiquen en la Taula 1.

¹ Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona, *Transformar la ciutat amb la ciutadania. Criteris i reflexions per al Pla de Barris de Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, març de 2017 (117 pàg.) Es pot consultar la publicació en format digital al següent enllaç: <http://media-edg.Barcelona.cat/wp-content/uploads/2017/03/20140501/Transformar-la-ciutat-low.pdf>. La versió en castellà és accessible a: <https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2017/03/22180511/Transformar-la-ciudad-370-1217.pdf> Consell Assessor del Pla de Barris de Barcelona, *Transformar la ciudad con la ciudadanía. Criterios y reflexiones para el Plan de Barrios de Barcelona*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, gener de 2018 (119 pàg.).

Taula 1. Criteris del Consell Assessor per al Desenvolupament del Pla de Barris de Barcelona

Criteris orientadors per tal de promoure, a través de l'aplicació del Pla, l'equitat social, el dret a la ciutat, la democràcia i l'acció ciutadana

1. Impulsar des de l'ajuntament i l'acció ciutadana el Pla de barris com un instrument d'actuació integral per a la millora de les condicions de vida, l'equitat social i el dret a la ciutat.
2. Concebre la política de barris com una resposta local, limitada però imprescindible, als reptes derivats de les grans tendències de canvi: la mundialització, la crisi ambiental i la demanda de democràcia política.
3. Promoure l'activitat econòmica, l'ocupació i el comerç local amb l'objectiu de millorar l'accés de la població a la renda, els serveis i el benestar.
4. Combatre la segmentació de la població per raons d'origen o d'edat, tot fomentant la identitat de barri com espai de cohesió social.
5. Millorar l'oferta educativa dels barris per tal de fer-ne un instrument d'irradiació cultural i de progrés social.
6. Fer del pla de barris una eina per reduir les desigualtats en matèria de salut, a través d'intervencions transversals, participatives, avaluables i en xarxa.
7. Incorporar en el disseny i l'aplicació del pla de barris la perspectiva de gènere per tal de promoure l'organització i la millora de condicions de vida de les dones.
8. Promoure i reforçar l'acció ciutadana en les polítiques de transformació dels barris i la cobertura de necessitats socials.
9. Impulsar la promoció d'habitatge assequible com a element central i inseparable de les polítiques de regeneració dels barris.
10. Fer dels comuns urbans –espai públic i equipaments- un eix central de les polítiques de rehabilitació urbana i d'identitat dels barris.
11. Preservar i compartir el patrimoni i la memòria històrica dels barris per tal de projectar el seu futur.
12. Millorar l'habitabilitat, diversitat i accessibilitat de les trames urbanes –físiques i socials- a través d'intervencions integrades en cada barri i en el conjunt de la ciutat.
13. Concebre les intervencions del pla de barris (rehabilitació, espai públic, recursos, accessibilitat) com una oportunitat per millorar la qualitat ambiental de la ciutat.
14. Governar els efectes de les transformacions dels barris en benefici de la col·lectivitat a través de la regulació i la intervenció en el mercat del sòl i l'habitatge.
15. Avaluar el pla per orientar-ne el desenvolupament, rendir comptes del resultats i capitalitzar les experiències.

Font: Consell Assessor del Pla de Barris.

Com es deia, el Consell Assessor s'ha marcat, així mateix, l'obligació d'emetre cada any un **informe anual** sobre la marxa del Pla de Barris. Aquest informe té tres finalitats: contribuir a l'avaluació de les actuacions, ajudar a orientar-les i donar compte del parer del Consell sobre el desenvolupament del programa a l'Ajuntament i a la ciutadania. Els informes corresponents als anys 2016- 2017, 2018 i 2019, foren respectivament aprovats pel Consell els dies 13.12.2017, 20.12.2018 i 26.02.2020. El darrer any del primer quadrienni del Pla fou elaborat un informe síntesi dels quatre anys

de desplegament del pla, que fou aprovat el 21.07.2021². En el marc del segon quadrienni, el present document inclou com s'ha indicat l'informe corresponent a als anys 2022-2022.

Pel que fa als **aspectes pràctics** del funcionament del Consell, l'Ajuntament de Barcelona manté un conveni amb l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona per tal d'assegurar les tasques de secretaria i de suport tècnic al Consell.

1.2. Sessions plenàries i relacions institucionals

Amb l'inici del nou quadrienni del Pla de barris, al llarg de l'any 2022 el Consell Assessor ha celebrat la seva primera **sessió plenària** (la 16a. en la trajectòria del Consell), el dia 27 d'abril de 2022, en la que es constituí de nou el Consell, es varen presentar i debatre les propostes per al seu funcionament en aquesta nova etapa i es va presentar l'estat de les actuacions del Pla 2021-2024,

En aquesta segona edició, el Consell ha incorporat una novetat destacada en el seu funcionament: la constitució en el seu sí de **grups de treball temàtics**. Aquests tenen com a objectiu principal, seguir el desenvolupament, resultats i impacte de les actuacions en sengles camps específics. Cada un dels grups elaborarà un informe de caràcter sectorial i rep el suport d'un investigador/a de l'IGOP. La composició dels grups és la següent:

Taula 2. Grups de treball del Consell Assessor

Àmbit	Membres actuals	Suport	ata 1a. reunió
1. Educació	Xavier Bonal	Sheila González	20.12.2022
2. Salut Pública	Carme Borrell	Ferran Muntané	10.01.2023
3. Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària	Marc Andreu Andreu Domingo Marga León Zaida Muxi	Ernesto Morales	16.01.2023
4. Habitatge	Toni López-Gay Juli Ponce Pere Serra Carme Trilla	Carles Donat	20.12.2022
5. Ocupació, impuls econòmic i economia social	Ricard Espelt Oriol Estela Tamyko Yko	Carlos Delclòs	26.01.2023

² El primer informe del Consell Assessor, corresponent al període 2016-2017, es troba disponible en el següent enllaç: https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe%20Anual%202016_2017.pdf

El segon informe, corresponent a l'any 2018, es troba disponible a:

<https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe%20Anual%202018.pdf>

El tercer informe, corresponent a l'any 2019 es troba així mateix disponible a:

<https://pladebarris.barcelona/sites/default/files/Informe2019.%20Final.pdf>

L'informe general corresponent al primer quadrienni es troba disponible en el següent enllaç:

https://www.pladebarris.barcelona/sites/default/files/informe_general_2016_2020_0.pdf

6. Espai públic i accessibilitat	Carles Llop Carme Miralles Andreu Ulled	Mar Esteve	09.01.2023
7. Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica	Isabelle Anguelovski Joan López Carles Riba Ana Romero	Joan Checa	19.01.2023
Coordinació general	Oriol Nel·lo Ismael Blanco	Helena Cruz	

Els grups de treball han iniciat les seves tasques en les dates que s'indiquen i aniran exposant els resultats del seu treball en sessions successives del Consell Assessor.

1.3. Activitats de divulgació del Pla de Barris

D'ençà de l'inici de la segona edició del Pla, els membres del Consell han realitzat a títol individual un seguit d'**activitats destinades a la divulgació i debat** de les seves actuacions en àmbits acadèmics i professionals, dintre i fora de Catalunya. Des de juliol de 2021 s'han dut a terme les que es detallen en la Taula 3, que venen a sumar-se a les 60 realitzades entre juny de 2016 i juny 2021. Les despeses d'aquestes activitats han estat assumides pels seus organitzadors, de manera que han pogut realitzar-se sense cost per al Pla de Barris.

Taula 3. Divulgació del Pla de Barris en àmbits acadèmics i professionals

Activitats de divulgació realitzades pels membres del Consell Assessor (juliol 2021-desembre 2022)
61. Cagliari, 2 de novembre 2021. "La città in comune. Le nuove politiche urbane di Barcellona", Dottorato in Ingegneria ed Architettura. Università di Cagliari (O. Nel·lo).
62. Barcelona, 3 de novembre 2021. "El present i el futur de les polítiques de barris. una reflexió crítica". Curs Conduint les transicions urbanes: Vers una nova habitabilitat. Universitat Internacional Menéndez i Pelayo (O. Nel·lo).
63. Barcelona, 2 de desembre 2021. "La incidència de la desigualtat en les condicions de vida i les polítiques integrals de rehabilitació urbana". Postgrau en Urbanisme i Salut. Universitat Politècnica de Catalunya/ Universitat de Vic (O. Nel·lo).
64. Barcelona, 23 de març 2022. "Ensenyaments de l'aplicació de les polítiques de rehabilitació urbana: de la Llei de Barris al Pla de Barris de Barcelona", ponència en el Màster en Direcció Pública, ESADE (H. Cruz).
65. Barcelona, 5 de maig 2022. "Segregació urbana i reptes per a les polítiques públiques", ponència presentada en el curs Les noves polítiques de rehabilitació urbana: necessitats i perspectives. Universitat Internacional Menéndez y Pelayo (I. Blanco)
66. Barcelona, 6 de maig 2022. "Riscos i realitat de la gentrificació urbana en l'àmbit metropolità de Barcelona", ponència presentada en el curs Les noves polítiques de rehabilitació urbana: necessitats i perspectives. Universitat Internacional Menéndez y Pelayo (T. López-Gay).

67. Barcelona, 6 de maig 2022. “Les potencialitats de la rehabilitació: exemples de bones pràctiques”, ponència presentada en el curs Les noves polítiques de rehabilitació urbana: necessitats i perspectives. Universitat Internacional Menéndez y Pelayo (C. Llop).
68. Barcelona, 6 de maig 2022. “Deu proposicions sobre la segregació urbana i les polítiques de rehabilitació”, lliçó de tancament del curs Les noves polítiques de rehabilitació urbana: necessitats i perspectives. Universitat Internacional Menéndez y Pelayo (I. Blanco)
69. Reus, 10 de maig 2022. “El Pla de barris de Barcelona i les polítiques de rehabilitació urbana”, ponència en el Postgrau en Polítiques d’Habitatge, Universitat Rovira i Virgili (H. Cruz).
70. Nàpols, 19 de maig 2022. “La città in comune. Le nuove politiche urbane di Barcellona”, Dottorato di Ricerca in Architettura, Università degli Studi Federico II (O. Nel·lo).
71. Barcelona, 25 de maig 2022. “Desigualdad social, segregación urbana y políticas públicas”, Master Institut de Govern i Polítiques Públiques (O. Nel·lo)
72. Sassari, 27 de juny 2022. “Presente e futuro delle politiche di rigenerazione urbana. Una riflessione critica”, Jornada Rigenerazione urbana ed energie sociali, organitzada per la Fondazione di Sardegna Università di Sassari (O. Nel·lo)
73. Bellaterra, 19 de juliol 2022. “La millora dels barris. cap a una nova generació de polítiques públiques?”. Jornada Quin és l’impacte de les polítiques de barris i com mesurar-lo? (O. Nel·lo).
74. València, 21 d’octubre 2022. “Segregación residencial, recursos locales y políticas de Barrios. ¿Qué hacer?”. Jornada La política de barrios a debate en la Comunitat Valenciana. Institut Interuniversitari de Desenvolupament Local (O. Nel·lo).

Font: Elaboració pròpia.

Cal destacar que, en el marc de la **Universitat Menéndez y Pelayo de Barcelona**, s’ha organitzat el curs “Les noves polítiques de rehabilitació urbana: necessitats i perspectives”, que tingué lloc entre els dies 5 i 9 de maig de 2022. La direcció general del curs correu a càrrec d’Oriol Nel·lo i la coordinació de la sessió de taller de Carme Trilla. D’entre els membres del Consell, participaren en el curs Ismael Blanco, Carles Llop i Antoni López-Gay, tal com pot veure’s en la taula 3. Els materials i les conclusions del curs, en el que varen participar 168 inscrits, poden trobar-se a <https://cuimpb.cat/ca/curs/248-politiques-rehabilitacio-urbana>

1.4. Programa de recerca

A finals de l’any 2017, en col·laboració amb la **Universitat Autònoma de Barcelona**, s’inicià un programa destinat a promoure activitats de recerca en relació al Pla de Barris. D’una banda, ja durant el primer quadrienni es van promoure activitats de recerca, adreçades de forma prioritària a joves investigadors/es. De l’altra, s’han elaborat un bon nombre d’articles i publicacions acadèmiques. Així mateix, l’**Agència de Salut Pública de Barcelona** ha endegat diverses recerques sobre l’impacte del Pla de Barris sobre la salut de la població, els primers resultats de les quals seran presentats el mes de febrer de 2023.

En el marc del programa de recerca, durant el primer quadrienni es va propiciar l’elaboració de **tesines** sobre diversos aspectes del Pla de Barris de Barcelona, ja sigui posant l’èmfasi en barris concrets o en

algun dels àmbits temàtics que el Pla proposa. El Consell Assessor va fer arribar els resultats d'aquestes recerques a Foment de Ciutat per tal de crear un dipòsit de recerques acadèmiques entorn el Pla de Barris. Entre 2017 i 2020 es van realitzar **5 tesis de postgrau o de grau** sobre el Pla de Barris. D'ençà de l'inici de la segona edició del Pla s'ha presentat les recerques següents:

- Mar ESTEVE, *El repte de l'equitat en la rehabilitació dels edificis. L'experiència del programa de Finques d'Alta Complexitat a Barcelona*, Treball de Final de Màster. Màster Metròpolis. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Sara MORENO CEREZO. *Una mirada de promoció de la relació escola, família y comunidad. El caso del programa Juguem Junts de Pla de Barris*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Carlos DONAIRE. *Generación de capital social y empoderamiento ciudadano a través de los Equipamientos de proximidad de la Trinitat Vella: Una mirada desde la Infraestructura Social*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Natalia DURÁN LUNA. *Incidencia para la transformación de territorios segregados. La visión de jóvenes habitantes de barrios vulnerables de Barcelona*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.
- Raúl TRONCOSO DEL RÍO. *Coproducción y capacidades cívicas en las políticas de regeneración urbana: el caso del Plan de Barrios de Barcelona*. Treball de Final de Màster. Màster en Polítiques Socials i Acció Comunitària. IGOP/Universitat Autònoma de Barcelona.

En segon lloc, en el marc del programa de recerca també s'han elaborat **articles i publicacions acadèmiques**, amb la voluntat de contribuir a difondre el coneixement sobre el Pla de Barris de Barcelona, així com de compartir les anàlisi derivades de l'actuació del programa i de reflexionar sobre el seu desplegament i els impactes que genera. Concretament, entre 2017 i 2020 es van publicar 7 articles acadèmics i 3 capítols de llibre sobre el tema. Des de l'inici de la segona edició s'ha publicat el treballs següent:

- NEL·LO, O (2022), "Rehabilitació de barris i salut comunitària. L'experiència de Barcelona i Catalunya", a Marina GELI & José FARIÑA, *Ciutat i Salut*, Barcelona, Diputació de Barcelona.

2. El desplegament del Pla de Barris durant els anys 2021 i 2022

La segona part de l'informe versa, pròpiament, sobre el desenvolupament del Pla de Barris durant els anys 2021 i 2022. L'anàlisi té per **objectiu principal** estudiar el desenvolupament del Pla en els barris concernits. Per tal de facilitar l'estudi de l'evolució del Pla al llarg del temps, aquest informe segueix, en els seus trets principals, la mateixa estructura dels que foren aprovats els anys 2017, 2018, 2019 i 2020. Les línies definidores d'aquesta estructura són les que figuren en la Taula 4. Com es pot veure, l'índex es divideix en 7 apartats.

L'objectiu principal d'aquest informe és **detallar l'avenç de les actuacions del pla i emetre les recomanacions del Consell Assessor al respecte**. En aquest sentit, cal destacar que el present informe **no constitueix**:

- a) **La memòria del conjunt de les actuacions del Pla**, l'elaboració de la qual correspon, en tot cas, a l'Ajuntament de Barcelona, i de la qual ja se'n va presentar un primer avenç en la *Memòria de Seguiment del Pla de Barris de Barcelona*, publicada el mes de març de 2019³
- b) **L'avaluació del seu impacte**, que per al període 2016-2020 correu a càrrec de IVÀLUA i en el quadrienni 2021-2024 ha estat confiada de nou a IVÀLUA i a l'IERMB.
- c) **Un reportatge de l'avenç del Pla** com és el llibre *Pla de Barris. Barcelona 2015-2023*, impulsat per l'Ajuntament, que ha estat presentat el proppassat dia 20 de gener de 2023⁴.

De tota manera, amb la finalitat de donar compte de la diversitat d'actuacions empreses, s'ha considerat convenient d'incloure, com apèndix al present document, la **relació de més de quatre-centes cinquanta accions** que es preveu impulsar entre 2021 i 2024 en el marc del segon quadrienni del Pla de Barris de Barcelona. En general, cal tenir present que en tots els seus apartats el present informe recull les dades actualitzades a data de novembre 2022.

Taula 4. Índex per a l'elaboració de l'informe sobre el desplegament del Pla de Barris (2021-2022).

Índex per a l'elaboració dels informes sobre el desplegament del Pla de Barris. Aprovat pel Consell Assessor en la seva VI sessió plenària (6.10.2017)	
1.	Àrees concernides
1.1.	Nombre de barris seleccionats
1.2.	Població de cada barri
1.3.	Pes relatiu sobre el conjunt de la població de la ciutat
1.4.	Correspondència amb els eixos d'actuació (Besòs, Turons, etc.)
1.5.	Criteris emprats en la selecció dels barris
2.	Dotació de recursos extraordinaris i específics
2.1.	Recursos totals previstos
2.2.	Recursos pressupostats

³ La Memòria de Seguiment del Pla de barris es troba disponible en format digital en el següent enllaç: https://issuu.com/bcncat/docs/pladebarris_memoriaseguiment2019

⁴ El contingut del volum es troba disponible a <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/128361>

2.3.	Recursos invertits/despesa realitzada
2.4.	Altres recursos complementaris
2.5.	Pressupost pla d'actuació per cada barri
2.6.	Recursos invertits /despesa realitzada per cada barri
3.	Transversalitat de les actuacions
3.1.	Nombre d'actuacions per barri
3.2.	Camps d'actuació per barri en relació als camps agrupats per eixos
3.3.	Volum d'inversió per camp d'activitat
3.4.	Pes relatiu de la inversió/despesa prevista en cada camp d'activitat i barri
4.	Col·laboració intra i interadministrativa
4.1.	Mecanismes i instruments de gestió adoptats a l'interior de l'ajuntament de Barcelona per tal d'assegurar l'eficiència i la transversalitat de la gestió
4.2.	Acords amb d'altres municipis
4.3.	Acords amb l'AMB
4.4.	Acords amb la Generalitat de Catalunya
4.5.	Recursos europeus
5.	Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa
5.1.	Procediment de participació ciutadana
5.2.	Nombre de persones i entitats participants per barri
5.3.	Mecanisme de seguiment adoptat
5.4.	Instruments de coproducció
5.5.	Participació d'entitats en instruments de coproducció (grups impulsors, etc.)
5.6.	Dades relatives a la coproducció de polítiques
6.	Capitalització i avaluació
6.1.	Mètode d'avaluació establert
6.2.	Resultats esperats
6.3.	Pla de Formació
6.4.	Activitats realitzades, nombre de participants
6.5.	Materials de formació produïts
6.6.	Comunicació específica als barris
6.7.	Canals de comunicació generals

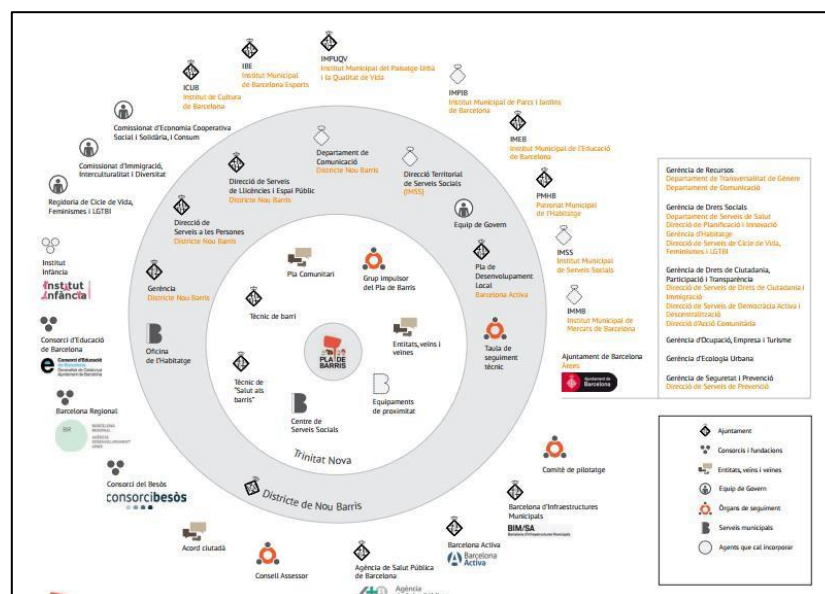
Font: Consell Assessor del Pla de Barris.

2.1 Organització i governança del Pla

En els inicis de la programació i execució del Pla de Barris 2016-2020 es varen adoptar un conjunt de **disposicions organitzatives i administratives** en relació al seu desplegament que en gran part s'han mantingut en l'edició 2021-2024. Entre aquestes destaquen les que s'indiquen a continuació:

- a) Reserva i programació dels **recursos econòmics** necessaris (en relació al seu muntant i d'altres detalls cf. apartat 2.3)
- b) Creació i funcionament del **Comitè de Pilotatge** en el sí de l'administració municipal. Aquesta instància aplega responsables procedents de tots els instituts, consorcis, agències, serveis i districtes municipals concernits en el desenvolupament del Pla. El Comitè quedà integrat per una quarantena de persones i durant el primer quadrienni fou presidit per la Gerència del consistori i es reuní un total de vuit vegades. La relació de les instàncies de procedència dels seus membres poden veure's en la Taula 5. La darrera reunió del Comitè va tenir lloc el 28 d'abril de 2022.
- c) Creació de les **Taules de Seguiment Tècnic de Districte**, les quals apleguen tots els serveis de cada districte implicats en el desenvolupament dels Plans de Barris en el seu territori. Cada una d'aquestes Taules compta amb una Grup Executiu permanent que pilota el dia a dia de l'execució del Pla en els barris del Districte.
- d) Creació en cada un dels barris integrats en el Pla d'una **Comissió de Seguiment (Grup Impulsor del Pla** en la nomenclatura 2016-2020), integrat per responsables tècnics del Pla de Barris, tècnics de districte i representants de les entitats veïnals concernits en la gestió del pla. En total es constituïren 10 grups impulsors amb la participació de 95 persones.
- e) Nomenament dels membres del **Consell Assessor** per efectuar el seguiment del Programa del Pla. El nomenament inicial del Consell es va realitzar el 31 de març de 2017 i la seva composició fou vigent fins a juliol de 2021. La composició del Consell per al quadrienni 2021-24 es va formalitzar el dia 29 de juliol de 2021.
- f) Assignació de la tasques de desenvolupament del Pla a l'empresa municipal **Foment de Ciutat**, que compta amb els mitjans personals i organitzatius necessaris per a aquesta finalitat. L'encàrrec formal a l'empresa va ser efectuat a través d'un Acord de la Comissió de Govern l'11 de maig de 2016 i d'un segon acord el 19 de maig de 2017.
- g) Constitució de l'**Equip del Pla de barris** en el sí de Foment de Ciutat. Aplega el personal de Foment de Ciutat que treballa directament en el desplegament del Pla. A aquests efectes s'ha consolidat i, en alguns casos renovat, l'equip dels caps de projecte, cada un dels quals és el responsable de l'impuls i coordinació de les actuacions d'un dels projectes del Pla.

Figura 1. Instàncies organitzatives que intervenen en el desenvolupament del Pla de Barris (2016-2024).

Font: Ajuntament de Barcelona, 2017.

Taula 5. Ens municipals integrats en el Comitè de Pilotatge del Pla de Barris (2016-2024).

Ens municipals integrats al Comitè de Pilotatge
Gerència Municipal
Gerència de Presidència i Economia
Gerència de Recursos
Gerència d'Empresa, Cultura i Innovació
Gerència de Drets Socials
Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència
Gerència d'Ecologia Urbana
Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local
Gerència d'Habitatge
Àrea d'Economia i Treball, Ciutat Digital i Relacions Internacionals
Àrea de Drets Socials
Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència
Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat

Font: Ajuntament de Barcelona, 2017.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. Al llarg dels darrers anys, el Consell ha fet notar, de manera reiterada, la importància de les instàncies creades en el sí de l'administració municipal per a la gestió del Pla. La seva rellevància té relació amb quatre reptes centrals que planteja l'endegament del Pla:

a) L'impuls de la **transversalitat** de les actuacions en estructures administratives caracteritzades tradicionalment per la seva sectorialitat.

b) La **coordinació** entre els serveis centrals i les administracions territorials (en aquest cas els districtes).

c) La **implicació del veïnat** no només en la diagnosi i l'establiment dels objectius de les actuacions, sinó també en la seva gestió

d) L'**eficiència i la unitat de propòsit** en les actuacions.

2. En la present edició, **el funcionament d'aquestes instàncies està ja prou assentat**. Tanmateix, en la perspectiva del nou mandat municipal que s'iniciarà després de les eleccions de maig de 2023, caldrà, segurament, **estar amatent al seu funcionament**, per tal d'evitar que eventuais canvis en les responsabilitats polítiques i administratives no entorpeixin el desplegament del Pla. En particular, sembla necessari **mantenir la regularitat de les reunions del Comitè de Pilotatge** a l'interior de l'Ajuntament, per tal d'assegurar la implicació de tots els àmbits concernits en el desplegament del Pla de Barris.

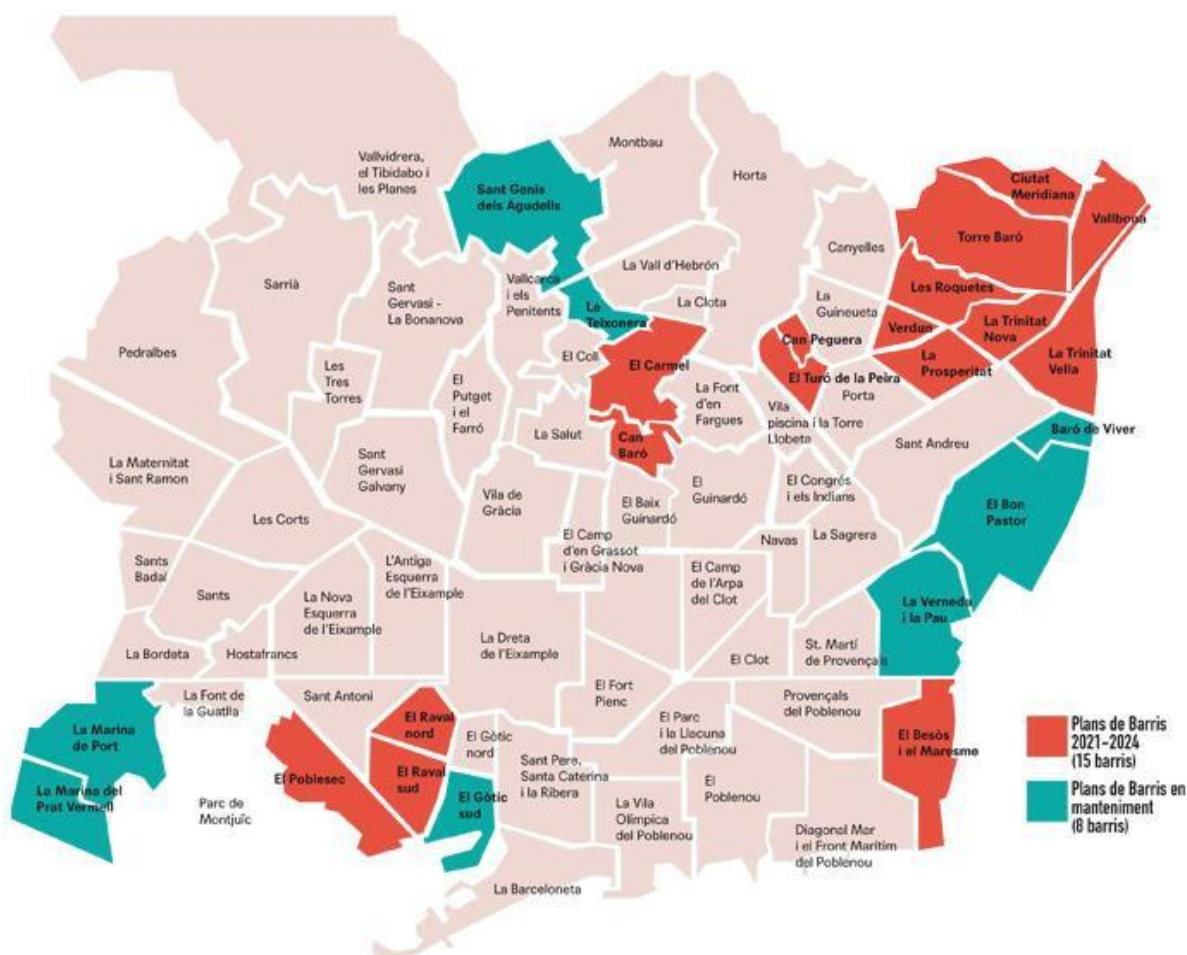
3. En tot cas, **el balanç del funcionament i rendiment** de les instàncies creades per al desplegament del Pla de Barris ha de constituir una part destacada de la reflexió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació (i fins del conjunt de les polítiques de la ciutat) en l'esdevenidor proper.

2.2 Àrees concernides

En el període 2021-2024, l'Ajuntament de Barcelona s'ha plantejat actuar en un total de **15 plans de barri i 23 barris**, amb dos nivells d'intensitat diferents segons el grau de vulnerabilitat

En 15 barris es planteja un desplegament del Pla de barris de forma integral i intensiva. D'aquests, 8 ja havien sigut objecte d'actuació durant el quadrienni 2016-2020, mentre que d'altres són 7 s'incorporen de nou en les actuacions del Pla. Per altra banda, en 8 barris que ja van ser objecte d'actuació en el primer quadrienni, s'hi desplegaran actuacions de manteniment, especialment en àmbits que requereixen aplicacions de llarg de recorregut, però sense una dotació pressupostària per obres d'intervenció física. La relació dels barris en els que s'han realitzat actuacions figura en la Taula 5 i la seva localització pot veure's en la Figura 2.

Figura 2. Localització dels àmbits del Pla de Barris de Barcelona (2016-2020).

Font: Ajuntament de Barcelona, 2017.

Per a la selecció dels barris que havien de ser objecte de la segona edició del Pla de barris, Foment de Ciutat encarregà un *Estudi dels indicadors de vulnerabilitat dels barris seleccionables per una nova edició del Pla de barris a l'àmbit de Barcelona i Besòs*. L'objectiu del treball era fer una anàlisi dels

barris de Barcelona i l'àmbit del Besòs en funció del seu nivell de vulnerabilitat per tal d'identificar aquells que podrien incloure's en una segona edició del Pla de barris. Per fer-ho, s'empraren tres fonts:

- a) Els indicadors utilitzats en el projecte **Barris i Crisi**, per part de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona (IGOP-UAB), on es determinen les seccions censals catalanes que presenten alts índexs de segregació urbana en barris vulnerables;
- b) L'**Índex de Vulnerabilitat Urbana** a l'àrea metropolitana de Barcelona, elaborat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB);
- c) L'estudi de la **Distribució territorial de la Renda Familiar Disponible per càpita** a la ciutat, realitzat per l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

Així, s'identificaren els barris que figuren en les diferents anàlisis com a barris amb alts nivells de vulnerabilitat urbana i/o baixes rendes susceptibles de incorporar-se en el segon quadrienni del Pla de barris. La selecció final dels barris objecte de la segona edició del Pla de barris es dugué a terme per part de l'Ajuntament tot prioritzant aquelles àrees que presenten majors desigualtats socials i urbanes respecte la mitjana de la ciutat. Concretament, els **paràmetres de selecció** dels barris foren els següents:

- Percentatge de població només amb estudis obligatoris
- Percentatge de població amb estudis universitaris o cicles formatius de grau superior (CFGS)
- Percentatge de població amb batxillerat superior
- Percentatge de població sense estudis
- Taxa específica de fecunditat en mares de quinze a dinou anys
- Superfície mitjana dels habitatges
- Superfície d'habitatge per habitant
- Valor cadastral
- Índex de renda familiar disponible (IRFD)
- Tant per cent d'aturats
- Percentatge de locals de comerç al detall en plantes baixes
- Sòl destinat a equipaments per habitant
- Persones exposades a la contaminació acústica

La relació definitiva dels barris que en l'actualitat formen part del Pla figuren en la Taula 6. S'han assenyalat els barris que ja formaven part de la primera edició del Pla.

Taula 6. Àmbits territorials del Pla de Barris de Barcelona (2021-2024).

	Àmbits Pla de Barris	Barris	Districte
Plans de barris amb desplegament integral i intensiu	Trinitat Nova	Trinitat Nova	Nou Barris
	El Besòs i el Maresme	El Besòs i el Maresme	Sant Martí
	Trinitat Vella	Trinitat Vella	Sant Andreu
	Zona Nord	Vallbona	Nou Barris
		Torre Baró	Nou Barris
		Ciutat Meridiana	Nou Barris
	El Turó de la Peira i Can Peguera	Turó de la Peira	Nou Barris
		Can Peguera	Nou Barris
	La Prosperitat	La Prosperitat	Nou Barris

	Roquetes i Verdun	Roquetes	Nou Barris
		Verdun	Nou Barris
	El Poble-sec	El Poble-sec	Ciutat Vella
	El Raval	El Raval	Ciutat Vella
	El Carmel i Can Baró	El Carmel	Horta-Guinardó
		Can Baró	Horta-Guinardó
Plans de barri amb desplegament de polítiques estructurals i de manteniment	El Bon Pastor i Baró de Viver	Bon Pastor	Sant Andreu
		Baró de Viver	Sant Andreu
	La Verneda i la Pau	La Verneda i la Pau	Sant Martí
	El Gòtic Sud	El Gòtic	Ciutat Vella
	La Marina	La Marina de Port	Sants-Montjuïc
		la Marina del Prat Vermell	Sants-Montjuïc
	Sant Genís dels Agudells i La Teixonera	La Teixonera	Horta-Guinardó
Sant Genís dels Agudells		Horta-Guinardó	

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona, 2021.

En **termes demogràfics**, el conjunt dels plans de barri contenen, amb dades de gener de 2021, una població de 385.274 persones. En termes relatius, el Pla de Barris beneficia actualment a un 23,2% de la població de la ciutat de Barcelona, és a dir, gairebé a 1 de cada 4 persones (Taula 7).

Taula 7. Plans de barri segons població resident, 2021.

Àmbits Pla de Barris	Població 2021		
	N. absoluts	% Barcelona	
La Trinitat Nova	7.628	0,5%	
El Besòs i el Maresme	26.116	1,6%	
La Trinitat Vella	10.513	0,6%	
Zona Nord	Torre Baró	2.923	0,2%
	Ciutat Meridiana	11.152	0,7%
	Vallbona	1.401	0,1%
Turó de la Peira	16.186	1,0%	
Can Peguera	2.215	0,1%	
La Prosperitat	26.868	1,6%	
Roquetes	16.563	1,0%	
Verdun	12.865	0,8%	
El Poble-sec	40.204	2,4%	
Raval	48.688	2,9%	
El Carmel	32.724	2,0%	
Can Baró	9.320	0,6%	
El Bon Pastor	13.730	0,8%	
Baró de Viver	2.653	0,2%	
La Verneda i la Pau	28.798	1,7%	
El Gòtic	22.850	1,4%	
La Marina del Prat Vermell	1.356	0,1%	
La Marina de Port	31.092	1,9%	
Sant Genís dels Agudells	7.385	0,4%	
La Teixonera	12.044	0,7%	
Total Pla de barris	385.274	23,2%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona, 2021.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. **La importància territorial i demogràfica del Pla de Barris resulta particularment destacada.**
*En l'actualitat abasta prop d'una quarta part de la població de la ciutat. No hi ha cap gran ciutat espanyola que disposi d'una política de rehabilitació i reequilibri urbà d'aquest abast i resultaria difícil també un parangó a escala europea. Tanmateix, com el Consell ha fet notar d'altres vegades, convé tenir present **fins a quin punt pot ampliar-se territorialment un instrument de les característiques del Pla de Barris dins de l'àmbit d'un sol municipi sense que perdi la seva especificitat i es desnaturalitzi.***
2. **El Consell es congratula de la decisió de l'Ajuntament de Barcelona de donar continuïtat al Pla de Barris,** tot ampliant-lo a d'altres àrees de la ciutat i a d'altres àmbits temàtics (en particular, la salut i el medi ambient), tal com el mateix Consell va recomanar en el seu Acord de 25 d'octubre de 2019. *La continuïtat i extensió del Pla sembla particularment necessària davant dels efectes sanitaris, econòmics i socials causats en els darrers anys per la pandèmia COVID19, la crisi energètica i la situació geopolítica, que han incidit amb particular intensitat en el barris més vulnerables de la ciutat.*
3. **El Consell reitera la importància de dotar les polítiques de rehabilitació d'un abast metropolità i català,** ja que és en l'àmbit supramunicipal allà on es donen les majors desigualtats en termes de renda i dotacions urbanes, així com les disparitats de recursos locals a l'hora de fer-hi front. *En aquest sentit, el Consell considera positiu que en l'any 2022 s'hagin donat els primers passos per a l'endegament d'un Pla de Barris d'àmbit metropolità i l'aprovació d'una nova Llei de Barris per part del Parlament de Catalunya. Així mateix, considera del tot necessari dotar aquests instruments de l'operativitat i els recursos dels que, de moment, encara no disposen.*

2.3 Dotació de recursos extraordinaris i específics

Els **recursos totals** destinats al desenvolupament del Pla de Barris per al període 2021-2024 han estat, segons dades de l'Ajuntament, de 150 milions d'euros. Aquests s'han distribuït de la manera següent: 102 MEUR d'inversió i entorn els 47,2 MEUR de despesa .

Segons les dades facilitades per Foment de Ciutat SA al Consell Assessor, el recursos assignats a cada un dels **10 Plans de desplegament intensiu** han estat de mitjana de 12,7 milions d'euros, amb una diversitat notable de dotacions. Així, tal com es pot veure en la Taula 8, per al quadrienni 2021-2024, el programa amb una dotació econòmica més elevada és el Besòs i el Maresme amb 16,4 milions d'euros, mentre la Trinitat Nova és el que ha comptat amb menors recursos, 5,1 milions d'euros. En termes de recursos per càpita les dotacions oscil·len entre 901,07 € per càpita en el Pla de la Zona nord i 284,36 € en el Pla del Raval, essent la mitjana global de 612,9 €/habitant.

Respecte als àmbits on s'apliquen **plans de manteniment**, el que té una major dotació és La Verneda amb 6,9 milions d'euros, mentre que Sant Genís dels Agudells – La Teixonera és el que compta amb menys recursos, amb 2,6 milions d'euros. En termes de recursos per càpita, els plans de manteniment varien entre els 126,7€/càpita del Gòtic sud i els 368,98€/càpita en el cas de Bon Pastor-Baró de Viver.

Taula 8. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits territorials (2022).

	Pressupost quinquenni 21-24	Despesa corrent (€)	Inversió (€)	Total dotació pressupostària	Població (2021)	Inversió /habitant (€)
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	3.695.000,00 €	12.675.000,00 €	16.370.000,00 €	26.116	626,82 €
	PdB Carmel i Can Baró	3.695.000,00 €	10.300.000,00 €	13.995.000,00 €	42.044	332,87 €
	PdB La Prosperitat	3.695.000,00 €	6.200.000,00 €	9.895.000,00 €	26.868	368,28 €
	PdB Poble Sec	3.545.000,00 €	8.800.000,00 €	12.345.000,00 €	40.204	307,06 €
	PdB Raval	4.545.000,00 €	9.300.000,00 €	13.845.000,00 €	48.688	284,36 €
	PdB Roquetes- Verdum	3.595.000,00 €	8.850.000,00 €	12.445.000,00 €	29.428	422,90 €
	PdB Trinitat Nova	2.695.000,00 €	2.450.000,00 €	5.145.000,00 €	7.628	674,49 €
	PdB Trinitat Vella	3.695.000,00 €	11.900.000,00 €	15.595.000,00 €	10.513	1.483,4 €
	PdB Turó de la Peira - Can Peguera	3.545.000,00 €	9.850.000,00 €	13.395.000,00 €	18.401	727,95 €
	PdB Zona Nord	4.195.000,00 €	9.750.000,00 €	13.945.000,00 €	15.476	901,07 €
	Mitjana			12.697.500,00 €	265.366	612,92 €
Manteniment	PdB Gòtic Sud	1.595.000,00 €	1.300.000,00 €	2.895.000,00 €	22.850	126,70 €
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	2.445.000,00 €	3.600.000,00 €	6.045.000,00 €	16.383	368,98 €
	PdB La Marina	2.501.303,00 €	1.800.000,00 €	4.301.303,00 €	32.448	132,56 €
	PdB La Verneda	2.445.000,00 €	4.425.000,00 €	6.870.000,00 €	28.798	238,56 €
	PdB St Genís - La Teixonera	1.345.000,00 €	1.300.000,00 €	2.645.000,00 €	19.429	136,14 €
		Mitjana			4.551.260,60 €	119.908
	Total	47.231.303,00 €	102.500.000,00 €	149.731.303,00 €	650.640	406,75 €

Font: Foment de Ciutat. Dades actualitzades a desembre de 2022.

En relació als **àmbits temàtics d'actuació**, segons les dades facilitades el mes de desembre de 2022, els recursos totals es distribueixen de la següent manera: Educació i salut pública compta amb una dotació pressupostària total de 34,8 M€; Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària amb 20,9 M€; Ocupació, impuls econòmic i economia social amb 14,6 M€; Espai públic i accessibilitat amb 41,6 M€; Habitatge amb 25,8 M€; i Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica amb 3,7 M€ (Taula 9). En definitiva, Espai públic i accessibilitat ha comptat amb el 27,76% dels recursos totals del Pla de Barris, i juntament amb Educació i Salut pública (23,27%) representen més de la meitat de la dotació pressupostària del Pla de barris (51,03%).

Taula 9. Dotació pressupostària del Pla de Barris per àmbits d'actuació (2022).

Àmbits d'actuació	Despesa corrent (€)	Inversió (€)	Total dotació pressupostària	Dotació pressupostària (2021) %
EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	17.318.667,00 €	17.520.000,00 €	34.838.667,00 €	23,27%
DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	6.340.000,00 €	14.525.000,00 €	20.865.000,00 €	13,93%
OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECSS	10.669.969,00 €	3.850.000,00 €	14.519.969,00 €	9,70%
ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	845.000,00 €	40.725.000,00 €	41.570.000,00 €	27,76%
HABITATGE	2.675.000,00 €	23.130.000,00 €	25.805.000,00 €	17,23%
SOSTENIBILITAT I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	907.667,00 €	2.750.000,00 €	3.657.667,00 €	2,44%
DESPESES GENERALS	8.475.000,00 €		8.475.000,00 €	5,66%
Total	47.231.303,00 €	102.500.000,00 €	149.731.303,00 €	100%

Font: Foment de Ciutat. Dades actualitzades a desembre de 2022.

En relació a l'execució de les **inversions**, segons les informacions facilitades, a finals de l'any 2022 s'han **executat inversions per un total de 18.151.811,12 €**, dels quals 16.017.153,41 € corresponen als Plans amb desplegament intensiu i 2.134.657,71 € als plans de manteniment. Concretament, al llarg de l'exercici de 2021 es va executar una inversió total de 3.248.657,06 milions d'euros, és a dir, el 3,17% del total d'inversions previstes pel quadrienni 2021-2024, mentre que el 2022 s'ha invertit el 14,54% (Taula 10). Així doncs, a finals de 2022 el Pla de barris porta executades el 17,71% de les inversions previstes. En el cas dels plans amb desplegament intensiu la inversió executada assoleix el 17,78% del previst pel total del període, mentre que en els barris on s'apliquen plans de manteniment és del 17,18%.

El **gra d'execució de les inversions varia entre els diversos plans**. A finals de l'any 2022, dels plans amb desplegament intensiu, el Turó de la Peira – Can Peguera és el pla que té un volum relatiu més elevat d'inversió executada, amb un 44,21%. El segon pla amb una major inversió executada és el de la Zona Nord, amb el 33,02%, seguit de Roquetes-Verdum amb el 27,40% i el Carmel i Can Baró amb el 21,33%. La resta de barris se situen per sota del 15% d'inversions executades, essent la Trinitat Nova el barri amb una menor execució d'inversions a finals de 2022 amb un 2,16%. Respecte els barris amb manteniment, el grau d'execució de les inversions és molt desigual. Bon Pastor i Baró de Viver té un 59,22% de les inversions executades mentre que el Gòtic Sud, la Verneda i Sant Genís dels Agudells i la Teixonera no s'ha executat encara cap inversió de les previstes.

Pel què fa a l'execució de **les inversions segons àmbit temàtic** d'actuació (Taula 12), Educació i salut pública és el que té un grau d'execució més elevat (amb el 26,87%), seguit d'Habitatge (25,70%), Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària (23,34%), Espai públic i accessibilitat (22,63%). En el cas de l'àmbit d'Ocupació, impuls econòmic i economia social només s'han executat el 3,86% de les inversions previstes, mentre que de Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica no se n'ha executat cap. En aquest darrer camp s'ha de tenir en compte, tanmateix, que diverses de les actuacions desenvolupades en d'altres àmbits tenen un assenyalat contingut ambiental. Aquest és el cas, per exemple, de les rehabilitacions d'habitatge dutes a terme en el programa de Finques d'Alta Complexitat o en la provisió i millora d'espai públic.

Respecte a la **despesa corrent**, a desembre de 2022 ja s'han executat despeses per valor de 23.590.164,59 €, que representa el 49,95% del total previst (Taula 12). De la despesa executada, 17.036.207,95 € corresponen als plans amb desplegament intensiu (46,17%) del previst, mentre que 6.553.956,64 € són dels plans amb manteniment, els quals porten executada el 63,44% de la despesa prevista. Concretament, el 2021 s'havia executat el 21,25% de la despesa corrent total, el 2022 s'assolí el 28,70%. El barri amb una major despesa corrent executada és el Besòs i el Maresme (72,02%) seguit de la Zona nord (59,12%) i del Raval (49,84%). La resta de barris es situen majoritàriament entre un 30 i un 48% de despesa executada a finals de 2022.

En relació amb la **despesa corrent per àmbits**, Espai públic i accessibilitat s'han executat un muntant de fins a 843.680,71€, una quantitat que representa pràcticament la totalitat de la despesa prevista (99,84€) (Taula 13). El segon àmbit amb major despesa executada és Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària (60,84%), seguit d'Habitatge (57,47%) i Educació i salut pública (54,83%). Per sota de la meitat de la despesa executada es troba Ocupació, impuls econòmic i economia social (33,42%) i Sostenibilitat ambiental (4,38%).

Taula 10. Inversions executades per pla (2022).

Pla		2021	2022	Total	Execució des de 2021 fins 12/2022
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	123.365,25 €	570.232,82 €	693.598,07 €	5,47%
	PdB Carmel i Can Baró	672.723,00 €	1.524.011,00 €	2.196.734,00 €	21,33%
	PdB La Prosperitat	- €	623.699,94 €	623.699,94 €	10,06%
	PdB Poble Sec	66.868,00 €	1.290.630,00 €	1.357.498,00 €	15,43%
	PdB Raval	82.808,85 €	261.246,45 €	344.055,30 €	3,70%
	PdB Roquetes- Verdum	661.756,00 €	1.763.224,00 €	2.424.980,00 €	27,40%
	PdB Trinitat Nova	19.333,33 €	33.698,00 €	53.031,33 €	2,16%
	PdB Trinitat Vella	- €	749.960,98 €	749.960,98 €	6,30%
	PdB Turó de la Peira - Can Peguera	390.772,33 €	3.963.859,16 €	4.354.631,49 €	44,21%
	PdB Zona Nord	1.225.180,29 €	1.993.784,00 €	3.218.964,29 €	33,02%
	Total	3.242.807,06 €	12.774.346,35 €	16.017.153,41 €	17,78%
Manteniment	PdB Gòtic Sud	- €	- €	- €	0,00%
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	- €	2.128.807,71 €	2.128.807,71 €	59,13%
	PdB La Marina	5.850,00 €	- €	5.850,00 €	0,33%
	PdB La Verneda	- €	- €	- €	0,00%
	PdB St Genís - La Teixonera	- €	- €	- €	0,00%
	Total	5.850,00 €	2.128.807,71 €	2.134.657,71 €	17,18%
Total %	3,17%	14,54%	17,71%	17,71%	

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2022.

Taula 11. Execució de la despesa corrent per pla (2022).

Pla		2021	2022	Total	Execució des de 2021 fins 12/2022
Desplegament intensiu	PdB Besòs Maresme	1.174.523,35 €	1.486.498,02 €	2.661.021,36 €	72,02%
	PdB Carmel i Can Baró	449.649,08 €	852.526,38 €	1.302.175,45 €	35,24%
	PdB La Prosperitat	460.646,05 €	778.429,70 €	1.239.075,75 €	33,53%
	PdB Poble Sec	335.240,48 €	671.746,60 €	1.006.987,08 €	28,41%
	PdB Raval	953.294,62 €	1.311.847,14 €	2.265.141,76 €	49,84%
	PdB Roquetes- Verdum	735.568,18 €	990.913,19 €	1.726.481,37 €	48,02%
	PdB Trinitat Nova	510.423,73 €	724.100,69 €	1.234.524,43 €	45,81%
	PdB Trinitat Vella	758.371,74 €	950.259,80 €	1.708.631,54 €	46,24%
	PdB Turó de la Peira - Can Peguera	549.126,81 €	862.964,30 €	1.412.091,11 €	39,83%
	PdB Zona Nord	1.117.709,47 €	1.362.368,64 €	2.480.078,10 €	59,12%
Total	7.044.553,50 €	9.991.654,45 €	17.036.207,95 €	46,17%	
Manteniment	PdB Gòtic Sud	364.588,08 €	379.292,45 €	743.880,52 €	46,64%
	PdB Bon Pastor-Baró Viver	775.138,23 €	1.012.937,93 €	1.788.076,16 €	73,13%
	PdB La Marina	819.867,04 €	891.855,33 €	1.711.722,37 €	68,43%
	PdB La Verneda	662.785,88 €	812.658,61 €	1.475.444,49 €	60,35%
	PdB St Genís - La Teixonera	370.155,08 €	464.678,02 €	834.833,10 €	62,07%
	Total	2.992.534,30 €	3.561.422,34 €	6.553.956,64 €	63,44%
Total %	21,25%	28,70%	49,95%		

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2022.

Taula 12. Inversions executades per àmbits (2022).

Àmbits d'actuació	Executat 2021	Executat 2022	Total executat	Execució des de 2021 fins 12/2022
1. EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	470.184,00	4.221.042,69	4.691.226,69	26,78%
2. DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	202.539,00	3.186.941,71	3.389.480,71	23,34%
3. OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECONOMIA SOCIAL	120.865,25	27.912,88	148.778,13	3,86%
4. ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	2.410.789,22	6.804.700,00	9.215.489,22	22,63%
5. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	0,00	0,00	0,00	0,00%
6. HABITATGE	44.279,59	662.556,78	706.836,37	25,70%
DESPESES DE GESTIÓ	0,00	0,00	0,00	0,00%
Total	3.248.657,06	14.903.154,06	18.151.811,12	17,71%

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2022. La inversió en l'àmbit de sostenibilitat ambiental i emergència climàtica figura en els apartats d'habitatge i espai públic.

Taula 13. Execució de la despesa corrent per àmbits (2022).

Àmbits d'actuació	Executat 2021	Executat 2022	Total executat	% Total
1. EDUCACIÓ I SALUT PÚBLICA	3.505.493,44	5.990.006,81	9.495.500,26	54,83%
2. DRETS SOCIALS, EQUITAT DE GÈNERE I ACCIÓ COMUNITÀRIA	1.712.968,61	2.144.548,47	3.857.517,08	60,84%
3. OCUPACIÓ, IMPULS ECONÒMIC I ECONOMIA SOCIAL	1.618.531,69	1.947.781,16	3.566.312,86	33,42%
4. ESPAI PÚBLIC I ACCESSIBILITAT	372.256,00	471.424,72	843.680,71	99,84%
5. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA		39.788,26	39.788,26	4,38%
6. HABITATGE	702.838,06	834.527,37	1.537.365,43	57,47%
DESPESES DE GESTIÓ	2.125.000,00	2.125.000,00	4.250.000,00	50,15%
Total	10.037.087,80	13.553.076,79	23.590.164,59	49,95%

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre 2022.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *El Consell constata la nova assignació de **150 M€ de recursos extraordinaris per a la intervenció en els barris més vulnerables de la ciutat**. Amb això, els recursos extraordinaris destinats a aquests barris en el curs de 8 anys s'elevaran a un total de 300 M€. Es tracta d'unes quantitats molt notables tant en termes absoluts com comparatius*
2. *La distinció dels programes entre **àmbits d'intervenció intensiva i de manteniment** fou recomanada pel mateix Consell i sembla adequada, en particular, per evitar la interrupció dels recursos necessaris per als programes socials iniciats en la primera edició del Pla.*
3. *El Consell constata amb satisfacció que la inversió i despesa associada a **Educació i Salut pública** continuen guanyant pes absolut i relatiu en el programa, de tal manera que suposen ja pràcticament 1 de cada 4 € esmerçats en el Pla. En canvi, crida l'atenció sobre la baixa dotació pressupostària i d'execució dels recursos destinats a l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica**, la incorporació del qual construeix una de la principals innovacions del Pla en aquesta segona edició. Bé és veritat que diverses de les actuacions dutes a terme en d'altres àmbits sectorials, com l'habitatge i l'espai públic, tenen una destacada component ambiental, però seria convenient programar i posar en relleu, de manera més visible, específica i orgànica, les actuacions en aquest nou àmbit de desenvolupament del Pla.*
4. *Es constata així mateix, la **diferència notable en l'execució de la despesa corrent i la inversió**, que suposen, respectivament, el 49,95% i el 17,71% dels totals previstos. L'experiència en l'execució de programes similars –Llei de Barris i primera edició del Pla de Barris- mostra que el desplegament de les inversions en els primers anys d'execució dels programes de intervenció integral és sempre més lent que no pas el de la despesa. El Consell considera convenient tenir en compte aquests aprenentatges tant a efectes de programació dels recursos necessaris, com de gestió de les expectatives i de les crítiques –més o menys fonamentades- que l'execució d'actuacions d'aquest tipus inevitablement susciten. Tanmateix, caldrà fer un seguiment acurat del ritme d'execució per tal d'evitar l'acumulació de retards i aconseguir l'acompliment total del Pla l'any 2024, tal com es va assolir en l'edició 2016-2020.*
5. *A l'hora de fer el balanç de l'impacte econòmic global del Pla, el Consell ha manifestat reiteradament, la conveniència de tractar de **quantificar el conjunt d'inversió privada i pública addicional induïda en cada barri** pel desenvolupament del respectiu Pla. Aquestes dades resultarien de gran importància per avaluar el rendiment del Pla en el seu conjunt i en cada un dels àmbits d'actuació.*

2.4 Transversalitat de les actuacions

Les actuacions a realitzar en cada uns dels plans foren definides a proposta de l'Ajuntament i a través dels grups impulsors de cada barri. El **conjunt de les actuacions previstes** per a cada Pla han conformat els **10 projectes de Pla de Barris en els quals s'actua de forma integral i intensiva**. Tots els projectes, amb els detall de les respectives actuacions, són accessibles a través de la xarxa. Cal tenir en compte que, al costat d'aquestes actuacions, continuen desenvolupant-se les que afecten els barris amb **programes de manteniment**.

El **nombre d'actuacions previstes** a l'inici del segon quinquenni era de 454, a raó d'unes 45 actuacions per projecte. En la Taula 14 es recullen aquestes actuacions identificades segons cada un dels àmbits del Pla.

Taula 14. Actuacions per cada àmbit del Pla d'intervenció integral i intensiva (2022)

Pla de barri	Accions nov. 2022
La Prosperitat	39
La Trinitat Nova	47
La Trinitat Vella	51
Les Roquetes i el Verdum	53
Zona Nord	41
Besòs i el Maresme	35
El Carmel i Can Baró	45
Poble-sec	59
Raval	46
Turó de la Peira i Can Peguera	38
Total	454

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a novembre de 2022.

Així mateix, en la Taula 15 pot veure's el **detall de les actuacions** dutes a terme en cada un dels Plans de Barri, aplegades segons el seu àmbit temàtic. Tal com s'ha indicat, la relació complerta de les 454 actuacions desplegadas figura en l'apèndix que s'inclou al final del present informe.

La **distribució de les actuacions per àmbits temàtics** ha estat diversa pel que fa al conjunt del Pla, com en cada un dels projectes que l'integren. Així, el nombre d'actuacions en l'àmbit de l'Educació i Salut pública (162) supera la resta d'àmbits. Així mateix, Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària i Ocupació, impuls econòmic i economia social són els altres dos àmbits d'actuació que més actuacions acumulen (109 cadascun). En un altre nivell se situa l'àmbit de l'Espai públic i l'accessibilitat (48), l'Habitatge (13) i la Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica (13).

El **contingut temàtic dels projectes en els diversos barris** varia també. Tal i com es pot observar a la Taula 15, el Pla que acumula més actuacions en l'àmbit d'Educació i Salut pública és les Roquetes i el Verdum, amb 24 accions, mentre que el Turó de la Peira i Can Peguera és el pla que menys accions inclou d'aquest àmbit. En l'àmbit dels Drets socials, equitat de gènere i acció comunitària els barris que apleguen més accions són la Trinitat Vella i el Poble-sec, mentre que la Prosperitat i el Besòs i el Maresme són els que en concentren menys amb 6 respectivament. Respecte l'àmbit d'Espai públic i

accessibilitat, els barris que més accions concentren són les Roquetes i el Verdum i el Raval, mentre que la Trinitat Nova només té prevista una acció en aquest àmbit. Pel que fa a l’Habitatge, la majoria de plans s’hi preveu desplegar dues o una acció, a excepció del Besòs i el Maresme que no se n’hi preveu cap. Val a dir que des de l’Institut Municipal d’Urbanisme s’està desenvolupant en aquest barri el projecte pilot del Programa de Regeneració Urbana de Barcelona. En relació a l’àmbit d’Ocupació, impuls econòmic i economia social, el Raval és el barri que aplega més actuacions (18), mentre que la Prosperitat és el que menys (5). Finalment, en l’àmbit de Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica, la Trinitat Vella és el barri que més accions s’hi preveuen realitzar (4), si bé hi ha quatre plans que no n’ha inclòs cap (la Trinitat Nova, la Zona Nord, el Besòs i el Maresme i el Turó de la Peira i Can Peguera).

Taula 15. Actuacions per pla i per àmbit d’actuació (Àmbits del Plans d’Intervenció Integral i Intensiva, 2022).

Pla de barri	Drets Socials, Equitat de gènere i acció comunitària	Educació i salut pública	Espai públic i accessibilitat	Habitatge	Ocupació, impuls econòmic i economia social	Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica	Total
La Prosperitat	6	22	4	1	5	1	39
La Trinitat Nova	13	20	1	1	12		47
La Trinitat Vella	17	17	3	1	9	4	51
Les Roquetes i el Verdum	9	24	7	1	9	3	53
Zona Nord	9	14	5	2	11		41
Besòs i el Maresme	6	15	5		9		35
El Carmel i Can Baró	15	12	5	2	10	1	45
Poble-sec	17	17	6	2	14	3	59
Raval	7	11	7	2	18	1	46
Turó de la Peira i Can Peguera	10	10	5	1	12		38
Total	109	162	48	13	109	13	454

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

De les actuacions previstes fins el mes de desembre de 2022, el 99,8% de les accions es troben iniciades, la gran majoria ho va fer al llarg dels primers dos trimestres de 2021, quan es van iniciar el 89% de les actuacions, mentre que un 10.8% ho va fer al llarg de l’any 2022 (Taula 16).

Pel què fa al seu **estat d’execució**, a finals de l’any 2022, el 63,9% de les 454 actuacions incloses consten com que es troben en execució i un 6,8% ja s’han finalitzat. En definició s’hi troben 80 accions (19,6%), mentre que 18 es troben pendents d’inici (4%), una es troba en *espera* (0,2%) i tres han estat ja descartades (0.7%), dues de les quals al barri del Poble-sec. De 22 accions manca la informació relativa al seu estat (Taula 17).

Taula 16. Pla de Barris de Barcelona. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. Actuacions segons data d'inici (2021-2022).

Trimestres	Execució accions PdB	Accions mes	Accions	Trimestre	Accions	Any
1T 2021	març de 2021	369	369	81,3%		
2T 2021	abril de 2021	4				
	maig de 2021	13				
	juny de 2021	18	35	7,7%		
3T 2021	juliol de 2021	5				
	agost de 2021	2				
	setembre de 2021	15	22	4,8%		
4T 2021	octubre de 2021	1				
	novembre de 2021	1				
	desembre de 2021	2	4	0,9%	404	89,0%
1T 2022	gener de 2022	13				
	febrer de 2022	3				
	març de 2022	3	19	4,2%		
2T 2022	abril de 2022					
	maig de 2022					
3T 2022	juny de 2022		0	0,0%		
	juliol de 2022					
	agost de 2022					
4T 2022	setembre de 2022	1	1	0,2%		
	octubre de 2022	3				
4T 2022	novembre de 2022					
	desembre de 2022		3	0,7%	49	10,8%
	No especificat				1	0,2%
	Total				454	

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

Taula 17. Estat de les accions per pla de barri. Àmbits dels Plans d'Intervenció Integral i Intensiva. (2022).

Pla de barri	Sense informació		Descartat		En definició		En execució		Finalitzada		Pendent d'inici		Stand by	Total		
La Prosperitat	1	0,2%		0,0%	7	1,5%	22	4,8%	3	0,7%	6	1,3%		39	8,6%	
La Trinitat Nova	1	0,2%		0,0%	14	3,1%	28	6,2%	3	0,7%	1	0,2%		47	10,4%	
La Trinitat Vella	1	0,2%	1	0,2%	1	0,2%	47	10,4%		0,0%		0,0%	1	0,2%	51	11,2%
Les Roquetes i el Verdum	4	0,9%		0,0%	20	4,4%	23	5,1%	6	1,3%		0,0%		0,0%	53	11,7%
Zona Nord		0,0%		0,0%	2	0,4%	32	7,0%	3	0,7%	4	0,9%		0,0%	41	9,0%
Besòs i el Maresme	9	2,0%		0,0%	3	0,7%	18	4,0%	3	0,7%	2	0,4%		0,0%	35	7,7%
El Carmel i Can Baró	3	0,7%		0,0%	13	2,9%	25	5,5%	3	0,7%	1	0,2%		0,0%	45	9,9%
Poble-sec		0,0%	2	0,4%	17	3,7%	34	7,5%	4	0,9%	2	0,4%		0,0%	59	13,0%
Raval	1	0,2%		0,0%	5	1,1%	36	7,9%	4	0,9%		0,0%		0,0%	46	10,1%
Turó de la P.i Can Peguera	2	0,4%		0,0%	7	1,5%	25	5,5%	2	0,4%	2	0,4%		0,0%	38	8,4%
Total	22	4,8%	3	0,7%	89	19,6%	290	63,9%	31	6,8%	18	4,0%	1	0,2%	454	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *El Consell constata amb satisfacció l'increment de la transversalitat de les actuacions del Pla, amb la incorporació, com a àmbits específics, de la Salut, l'Habitatge i la Sostenibilitat. Tanmateix, fa notar que en aquests dos darrers àmbits el nombre d'actuacions previstes és encara força reduït, respecte la resta de camps. Pel que fa a l'Habitatge, la limitació del nombre d'actuacions pot justificar-se per la seva concentració en el programa de Finques d'Alta Complexitat, que concentra també una alta dotació pressupostària. Així mateix, les actuacions en l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica**, tot i estar integrades en molts casos en d'altres àmbits de desenvolupament del Pla, no compten encara amb un desplegament específic.*
2. *El nombre total d'actuacions del Pla és molt elevat: 454 en els àmbits d'intervenció integral i intensiva (a raó de més de 45 de mitjana per a cada àmbit). A aquestes, caldria sumar encara les actuacions que es duen a terme en els barris on es realitzen intervencions de manteniment. Es tracta, com s'ha fet notar en ocasions anterior, d'una aposta que dona compte de la diversitat, capil·laritat i ambició del Pla. Tanmateix, el nombre tan elevat d'iniciatives pot fer difícil de visualitzar el Pla en cada un dels barris. En aquest context, el Consell ha indicat que, per tal de facilitar l'articulació i explicació dels plans **jerarquitzar les actuacions de manera clara**, potser seria convenient en aquesta segona edició recuperar la figura dels "projectes motor", que es va proposar en el període 2016-2020 però no acabà de generalitzar-se.*
3. *El percentatge d'actuacions empreses sobre el total de les previstes resulta també molt elevat i això constitueix un indicador addicional de la bona marxa del Pla. Ara bé, cal tenir en compte, que en la anterior edició del Pla es varen anar **incorporant noves actuacions a mesura que es produïa el seu desplegament**, fins al punt que el nombre final d'actuacions s'incrementà en el 50% respecte les inicialment previstes. Això és mostra de la flexibilitat de l'instrument i de la capacitat d'adaptació a les demandes veïnals. La possibilitat d'incorporar noves iniciatives pot servir també per tal d'equilibrar les actuacions entre els diversos camps (tot incrementant les actuacions de caràcter ambiental, per exemple). Tanmateix, el Consell ha fet notar la necessitat d'adoptar aquestes decisions amb l'adequada intervenció del veïnat, per evitar de desnaturalitzar els processos de participació que varen portar a la definició inicial de les actuacions en cada àmbit.*
4. *Així mateix, el Consell ha indicat reiteradament que, per tal de fer el seguiment i evidenciar l'avenç de les actuacions, seria molt convenient elaborar anualment una **memòria de les accions dutes a terme en cada barri**. El resum de les memòries de tots els plans, oportunament harmonitzada i complementada, podria constituir la **memòria anual del pla de barris de Barcelona**. Es tracta d'una qüestió rellevant pel que fa a la rendició de comptes, l'avaluació del procés i el debat, si s'escau, de les crítiques que puguin fer-se a l'execució del Pla.*

2.5 Col·laboració intra i interadministrativa

Un dels trets característics del Pla de barris des del seu inici ha estat la voluntat d'establir formes de col·laboració, ja fos entre les diferents àrees i districtes de l'Ajuntament de Barcelona, amb municipis veïns, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya o altres institucions estatals i europees. Les potencialitat i les limitacions del Pla de Barris han estat marcades per les possibilitats d'establir mecanismes de **col·laboració intra i interadministrativa**. En efecte, de la cooperació a l'interior mateix de l'Ajuntament en depèn, en molt bona mesura, la possibilitat d'assolir una alta transversalitat en les actuacions, així com una coordinació adequada entre els serveis sectorials i els districtes. De la cooperació interadministrativa, depèn, al seu torn, la dotació de recursos i l'equitat territorial i social dels programes de rehabilitació urbana.

A l'hora d'analitzar l'evolució de la **col·laboració intra-administrativa** en aquesta segona edició del Pla de Barris, el Consell ha topat amb un impediment destacat. Aquest es deriva de la manca de les dades que, en l'edició 2016-2020 havien registrat les instàncies de l'administració municipal que han pres part en el desenvolupament del Pla. Es tractava d'unes dades, recollides a través del sistema Project Monitor, que classificaven la implicació en tres nivells (estàndard, mitjana i alta) i que havien permès de constatar, per exemple, que en la primera edició del Pla el grau de col·laboració dels districtes i les àrees de l'Ajuntament. Les dades també permetien constatar la implicació de les gerències sectorial, les gerències territorials, els Instituts Municipals, les entitats públiques empresarials i les societats mercantils municipals, tal com es pot veure en els anterior informes del Consell Assessor.

Tampoc es disposa de dades, en la present edició, sobre la **cooperació inter-administrativa** en el desplegament del Pla. En el període 2016-2020, tot i ser força limitada, aquesta col·laboració s'ha exercit sobretot a través dels consorcis amb la Generalitat i d'altres ajuntaments.

D'altra banda, cal tenir en compte que, d'ençà de l'inici de la segona edició del Pla de Barris, s'han produït diversos esdeveniments que obren **noves perspectives per al desenvolupament de les polítiques de rehabilitació en l'àmbit metropolità i català**. Es tracta de les qüestions següents:

- a) L'endegament per part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona d'un **Pla de Barris Metropolità** que permetrà emprendre accions en 20 barris de 14 municipis metropolitans, amb una dotació total de 9,8 M€ per al període 2022-2024.
- b) L'inici per part de la Diputació de Barcelona del programa **Barris i comunitats: Motors de Transformació Social**, que, al llarg del present mandat suposa la intervenció en 13 municipis, amb una inversió total de 2,2 M€.
- c) L'aprovació per part del Parlament de Catalunya de la **Llei 11/2022 de millora urbana, ambiental i social dels barris i viles**, que, en principi, podria tenir efectes pràctics a partir de l'any 2023, amb la creació d'una oficina destinada a ajudar els ajuntaments concernits en la redacció de projectes per acollir-se als beneficis de la Llei.

A aquestes novetats cal adjuntar la disponibilitat dels **fons europeu Next Generation**, vehiculats a través del govern de l'Estat. L'aplicació d'aquests, tot i està prevista des d'una visió centrada,

de manera sectorial, en l'eficiència energètica i la rehabilitació física dels edificis, podria tenir una repercussió destacada en la rehabilitació dels barris de la ciutat.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *Les dades relatives a la cooperació intra i inter administratives del Pla resulten rellevants, tant a l'hora de valorar la implicació de les diverses instàncies administratives, com la transversalitat efectiva de les accions del Pla. El Consell considera per tant convenient que, en aquesta segona edició es procedeixi, tal com es va fer en la primera, a recopilar i processar aquestes dades.*
2. *Les iniciatives de **cooperació inter-administrativa** sorgides en els darrers anys a Catalunya i l'àmbit metropolità barceloní **es troben encara en una fase inicial del seu desenvolupament**. Es tracta també d'iniciatives que **tenen un abast pressupostari força limitat** en relació a d'altres experiències en aquest camp o a la mateixa dotació del Pla de Barris barceloní.*
3. *Tanmateix, el Consell, que en diverses ocasions ha reclamat formalment l'endegament d'iniciatives d'aquest tipus i abast, considera que es tracta de **passos positius en el desplegament de les necessàries polítiques metropolitana i catalana en matèria de rehabilitació**. Del desenvolupament d'aquestes polítiques haurà de derivar-se, en el futur, una distribució equitativa dels recursos en el camp de la rehabilitació, als quals, el municipi de Barcelona, que concentra una cinquena part de la població catalana, sens dubte, haurà de poder optar.*
4. *Pel que fa a l'aplicació dels **fons Next Generation**, tot i l'enfoc sectorial del que parteixen, poden constituir una oportunitat afegida a la rehabilitació dels barris vulnerables de la ciutat, sempre que les administracions tinguin **la capacitat d'integrar-los en projectes transversals i integrals**, com és, precisament, el Pla de Barris.*

2.6 Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa

Des del seu inici, els impulsors del Pla han volgut conferir especial rellevància a l'apoderament veïnal i a l'enfortiment de la xarxa associativa dels barris on es desenvolupa. Aquest ha estat un **objectiu principal del disseny del programa**, de manera que la implicació dels veïns i veïnes s'han volgut dur a terme no només en les fases de diagnòsi i definició dels objectius i de les accions de cada pla, sinó també en el seguiment i la gestió.

Tal i com es va recollir en els informes precedents del Consell Assessor, els instruments d'implicació de la ciutadania en les fases inicials del plantejament del Pla de Barris han estat principalment dos. D'una banda, a l'hora de definir els deu plans s'han establert **processos participatius** de caràcter general, oberts al veïnat dels barris, i en els quals s'han determinat les diagnòsis de forma compartida i els objectius de cada pla (Taula 18). Posteriorment, en cadascun dels plans s'han constituït les **Comissions de seguiment** (anteriorment anomenats **grups impulsors**), formats per representants de l'Ajuntament i d'entitats dels barris. La Taula 19 recull les seves composicions.

Taula 18. Processos participatius de definició dels plans d'actuació integral i intensiva (2021-2022).

Processos de participació segons el Reglament de Participació (PP)	Núm.	Persones	Entitats
Diagnòsi i definició de tots els Plans de Barri 2021-2024	10	3.862	245

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

Taula 19. Comissions de seguiment del Pla de barris d'actuació integral i intensiva (2021-2022)

Pla de Barris	Membres	Entitats	2020 ⁵		2021		2022	
			Nº reunions	Assistència	Núm. reunions	Assistència	Núm. reunions	Assistència
El Besós i el								
Maresme Roquetes i	16	16	1	29	2	35	1	12
Verdum	10	10	-	-	4	42 ⁶	3	21
Trinitat Nova	10	10	1	10	4	10 ⁷	2	12 ⁸
Trinitat Vella Turó de la Peira	23	23	1	13	2	33	2	34
i Can Peguera	32	32	1	-	3	53	3	43
Zona nord	9	12	-	-	3	58	3	41
La Prosperitat Carmel i Can	32	16	-	-	1	22	2	35
Baró	18	18	-	-	4	- ⁹	2	27
Raval	11	11	-	-	1	10	-	-
Poble-sec	25	25	-	-	2	9¹⁰	3	52

⁵ En alguns barris en que es va considerar oportú, es van realitzar les primeres Comissions de Seguiment a finals d'any del 2020, la major part són barris en que ja hi havia un Pla de Barris en l'edició anterior (2016-2020).

⁶ No s'han recollit les dades d'assistència en dues reunions.

⁷ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

⁸ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

⁹ No s'han recollit les dades d'assistència.

¹⁰ No s'han recollit les dades d'assistència en una reunió.

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

A banda, també s'han realitzat **processos participatius associats a accions concretes**, la majoria relacionades en l'àmbit d'Espai públic i accessibilitat (Taula 20). Entre 2020 i 2022 es van desenvolupar 24 processos o accions participatives.

Taula 20. Processos participatius dels plans de barri d'actuació integral i intensiva (2021-2022).

Plans de Barri		Procés/Accions participació	Entitats	Persones		
Realitzats al 2020: 10						
El Besós i el Maresme		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	29	150		
Roquetes i Verdun		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	18	514		
Trinitat Nova		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	11	338		
Trinitat Vella		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	28	156		
Turó de la Peira i Can Peguera		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	17	376		
Zona Nord		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	7	456		
La Prosperitat		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	28	387		
Carmel i Can Baró		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	11	618		
Raval		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	45	474		
Poble-sec		Procés de definició Pla de Barris 21-24 (PP)	51	393		
Realitzats al 2021: 19			Entitats	Persones	H	D
El Besós i el Maresme		Remodelació de la Plaça Maresme (AP)	4	109	48	59
Carmel i Can Baró		Casal de Barri Pirineus (AP)	2	24	15	9
		Pacificació dels entorns de l'Escola Artur Martorell i de la Plaça Can Baró. (PP)	9	150 ¹¹	39	41
		Reurbanització Albert Llanes i Miquel dels Sants Oliver (AP)	8	24	10	14
		Reurbanització Pl. Jaume Planas (AP)	1	15	-	-
		Pistes Tenerife (AP)		22		
		Escales Mecàniques Font de la Mulassa (AP)	1	35	-	-
Poble-sec		Ampliació de l'Hort de la Font Trobada (AP)	25	64	31	33
		Millora de les Hortes de Sant Bertran (AP)	14	41	21	20
		Reurbanització i pacificació del C/Piquer (AP)	2	32	16	16
Prosperitat		Millora de la zona nord C/Molí (PP)	9	188	80	108
		Adequació de l'espai Ideal Flor (AP)	11	87	22	65
Raval Nord i Raval Sud		Veïnificació jardins del Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya (PP)	26	126	57	69
Roquetes i Verdun		Remodelació Plaça Verdun (AP)	1	111	39	72
Trinitat Vella		Arranjament del carrer Palafrugell i entorns (AP)	8	286	101	185
Turó de la Peira i Can Peguera		Millora del Parc del Turó de la Peira (PP)	47	314	147	167
		Millora de l'àrea de joc infantil c/Rosario Pi (AP)	2	27	20	7

¹¹ En una sessió no es va recollir les dades segregades per gènere.

	Balcó d'equipaments (AP)	26	59 ¹²	26	24
Zona nord	Espai jove (AP)	4	17	6	11
	Transformació urbana de la Plaça Verda (AP)		114	51	63
Realitzats al 2022: 4					
Roquetes i Verdum	Marxa exploratòria en perspectiva gènere	11	52		52
Raval Nord i Raval Sud	Remodelació de la Plaça dels Àngels (AP)	13	28	15	13
Trinitat Vella	Arranjament de la Casa de l'Aigua i entorns (AP)	8	15	8	7
	Adequació dels locals del passadís i Espai Barcino (AP)	47	52	23	29
Total		534	5.947	802	1.132

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

En els processos i accions participatives s'ha vetllat per garantir la pluralitat i la diversitat i representativitat de la ciutadania. En aquest sentit, s'ha treballat per incorporar la perspectiva de gènere, la interculturalitat i la mirada de la població infantil i jove.

En relació a la **perspectiva de gènere**, s'han començat a recollir la informació dels participants de forma separada, s'ha facilitat la participació de les dones organitzant servei de cura dels infants i modificant els horaris de convocatòria, s'ha incorporat el gènere com a tema de debat en els processos referents a l'espai públic (seguretat, ús quotidià de l'espai públic, percepció del confort, etc.) i s'han realitzat **marxes exploratòries amb dones i amb perspectiva de gènere**.

Taula 21. Marxes exploratòries (2021-2022).

PdB	Acció	Núm.dones
Transformació del Parc del parc del Turó de la Peira	1 Passejada amb dones	17
Veïnificació dels jardins del Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya (Raval)	1 Passejada amb dones	8
Marxa exploratòria en perspectiva de gènere (Verdum)	3 sessions: sessió diagnosi, passejada al barri i sessió de prioritització	26

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

Per tal d'incorporar la **perspectiva intercultural** s'ha procurat incorporar diversos col·lectius en els processos de participació, tals com persones immigrades estrangeres, persones amb nacionalitat espanyola i origen cultural divers, persones del poble gitano, persones amb diverses conviccions religioses i persones d'altres identitats culturals. En 42 accions (9,25%) estan orientades específicament a persones de Comunitats amb diversitat d'origen cultural i 130 persones han arribat a participar en accions amb participació amb perspectiva intercultural (Taula 22).

¹² En una de les sessions de treball no es va segregar la informació per gènere.

Taula 22. Participació amb perspectiva intercultural (2021-2022)

Pla de barri	Acció	Num. persones
Prosperitat	Adequació espai Ideal Flor	20
	Millora de la zona nord i el Carrer Molí	4
Raval	Veïnificació jardins Dr. Fleming i plaça de la Garduya	47
Carmel i Can Baró	Reurbanització Jaume Planas	20
Poble-sec	Ampliació dels Horts de la Font Trobada	3
Besós i el Maresme	Remodelació Plaça Maresme	20
Roquetes i Verdun	Remodelació Plaça Verdun	16
Total		130

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

En el nou quinquenni el Pla de barris ha treballat per **incorporar la mirada dels infants i dels joves** fomentant la seva participació en accions on es preveien espais de joc, equipaments juvenils o accions referents a la relació intergeneracional. Un total de 73 accions estan orientades a la franja poblacional de la infància (16%), mentre que 72 més s'adrecen a adolescents i joves (15,85%). S'han organitzant fins a sis iniciatives de participació d'infants i joves entre 2021 i 2022, amb la participació de fins a 313 persones (Taula 23).

Taula 23. Participació d'infants i joves (2021-2022)

Pla de Barris	Acció	Número infants i joves
Prosperitat: Millora de la zona nord	Sessió amb infants de l'Escola Prosperitat i Institut.	140
Turó de la Peira i Can Peguera: Millora del Parc del Turó de la Peira	Sessió amb infants de l'Escola i Institut	77
Turó de la Peira i Can Peguera. Millora de l'espai de joc del c/Rosario Pi	Sessió amb infants	10
Raval: Veïnificació jardins Dr. Fleming i Plaça de la Gardunya	Taller amb infants i joves de l'Escola de la Massana i del barri	45
Besós i el Maresme: Remodelació de la Plaça Maresme	Sessió amb infants de l'Escola Joaquim Ruyra.	24
Zona Nord: Espai jove	Sessió amb joves	17
Total		313

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

Així mateix, també s'ha iniciat accions d'avaluació dels processos i accions participades a través de la definició de qüestionaris d'avaluació. Els aspectes que s'avaluen en els qüestionaris són els següents:

- Accessibilitat de les sessions
- Pluralitat i representativitat dels participants
- Qualitat del debat
- Resultats del procés de participació.

Durant els processos i accions participatives, s’han arribat a recollir fins a 130 qüestionaris de valoració, tal i com mostra la Taula 24.

Taula 24. Qüestionaris de valoració (2021-2022)

Carmel i Can Baró: Pacificació dels entorns de l’escola Artur Martorell i Plaça Can Baró	Sessió de mapatge col·lectiu	26
Prosperitat: Remodelació de la zona nord de la Prosperitat	Sessió oberta	25
	Sessió de retorn	11
Trinitat Vella: Arranjament del C/ Palafrugell	Sessió de contrast i validació	8
Trinitat Vella: Adequació locals del Passadís i Espai Barcino	avantprojecte	16
	Sessió oberta	
Poble-sec: Millora de les Hortes de Sant Bertran	Sessió de contrast i validació de l’avantprojecte	10
Pobles-sec: Ampliació dels Horts de la Font Trobada	Sessió de retorn	7
Turó de la Peira i Can Peguera: Remodelació del Parc del Turó de la Peira	Sessió de retorn	15
	Total	130

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

En quart lloc, l’any 2018 s’inicià el projecte **Nous Lideratges**, un programa de formació vivencial i empoderadora adreçat a una quinzena de joves entre 20 i 35 anys vinculats en els barris on es desplega el pla, que està orientat a promoure el desenvolupament comunitari i l’apoderament dels participants, a fi i efecte que els joves puguin contribuir a la construcció de teixit social i a promoure propostes col·lectives en els respectius barris. En el marc del Pla de barris 2021-2024 s’ha realitzat una nova edició i hi ha participat 14 persones. La Taula 25 recull el nombre de participants per cada edició i segons els plans de barri.

Taula 25. Participants al programa Nous lideratges (2021-2022)

Plans de barri	1a edició
El Besós i el Maresme	1
Roquetes i Verdum	2
Trinitat Nova	0
Trinitat Vella	1
Turó de la Peira i Can Peguera	2
Zona Nord	1
La Prosperitat	1
Carmel i Can Baró	2
Raval	1
Poble Sec	2
La Verneda i la Pau (PdB en manteniment)	1
Total	14

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

A banda d'aquestes iniciatives que tenen per objectiu fomentar la participació ciutadana, també s'ha continuat una línia de treball orientada a l'apoderament veïnal, amb la col·laboració de Torre Jussana, Centre de serveis a les associacions. La finalitat d'aquesta treball és reforçar les entitats, col·lectius i agents dels barris des d'una perspectiva integral i comunitària com a agents clau de canvi social. El treball de **suport a les entitats** dels barris en qüestió, durant els primer anys de la nova edició del Pla de barris, s'ha orientat a conèixer i diagnosticar les necessitats i potencialitats del teixit associatiu dels barris i a definir programes i serveis adaptats a les seves necessitats, ja siguin a través de la facilitació d'eines i recursos pràctics, la facilitació de processos d'acompanyament per la millora organitzativa, assessoraments i tutories personalitzades o accions formatives. Tal i com mostra la Taula 26 s'ha atès un total de 81 entitats

Taula 26. Accions d'enfortiment del teixit associatiu realitzades (2021-2022).

Servei/Acció realitzada	Núm. accions	Núm. Entitats (usos)
2021: FASE INFORMATIVA I DIAGNÒSTICA		
Accions de presentació del servei i primera diagnosi	16	155
Total entitats informades del servei		155
2022: FASE D'INTERVENCIÓ I SUPORT		
Procés d'acompanyament grupal: sessions de treball amb entitats (4 a 9 mesos)	3	30
Assessoraments específics individualitzats: puntuals i segons demanda	29	33
Xerrades i tallers formatius	3	18
Total d'accions i usos dels serveis	51	81¹³

Font: Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

A més d'aquestes iniciatives orientades a fomentar la participació ciutadana, la implicació de la ciutadania també s'ha produït de forma concreta en moltes actuacions, si bé de diverses maneres. Com s'ha apuntat, un dels objectius del Pla de Barris és implicar la ciutadania no només en les fases de disseny del Pla sinó també de **desplegament de les actuacions**, amb la finalitat de promoure la coproducció de les actuacions entre el diversos actors. El Consell Assessor, en el primer informe, corresponent als anys 2016-2017 ja posava de relleu el caràcter innovador de la voluntat de **coproduir les polítiques amb el teixit veïnal, associatiu i institucional en els barris** i considerava necessari determinar de forma el més precisa possible la definició del que els impulsors del pla entenen per coproducció. En l'anterior edició del Pla de barris es va establir que les accions es considerarien coproduïdes quan es produïssin dos dels tres supòsits següents:

¹³ 22 de les entitats són Associacions de Famílies d'Alumnes (o associacions de mares i pares d'alumnes).

- La **definició de l'actuació i del seu desplegament** es realitza de forma conjunta amb un altre actor. En aquests casos, la implicació del veïnat va més enllà de la seva participació en el procés general de diagnosi, establiment dels objectius i definició de les actuacions que, com s'ha dit, ha tingut lloc, en principi, en cada un dels Plans en curs.
- El **desplegament de l'actuació** es produeix de forma conjunta entre l'Ajuntament i un altre actor (les dues parts co-gestionen, col·laboren i es complementen en el desplegament).
- Existeix una **governança compartida entre l'Ajuntament i un altre actor** en el desplegament (independentment de qui executa aquest desplegament).

La Taula 27 recull, amb dades actualitzades a finals de l'any 2022, el nombre d'accions que compleixen cadascun d'aquests supòsits. Així, la definició específica de les accions i la seva estratègia de desplegament s'ha realitzat conjuntament amb un altre actor en el 11,89% dels casos. Per altra banda, el desplegament de les accions s'ha realitzat de forma conjunta entre l'Ajuntament de Barcelona i un altre actor en el 10,79% dels casos. Finalment, pel què fa a la governança, altres actors han participat en la governança del 9,03% de les accions.

Taula 27. Modalitats de la coproducció de les actuacions (2021-2022).

Supòsits de la coproducció		
	Accions	%
Definició acció i com es desplegarà	54	11,89%
Desplegament co-gestionat	49	10,79%
Governança compartida	41	9,03%

Font: Elaboració pròpia a partir de Foment de Ciutat, SA. Dades actualitzades a desembre de 2022.

CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

1. *El Consell Assessor ha indicat reiteradament que considera del tot adequada **la voluntat del Pla de Barris de implicar la ciutadania** tant a l'hora d'establir les diagnosis de partida, els objectius, les formes de desplegament, com la mateixa execució de les actuacions del Pla de Barris.*
2. *En el seu moment, el Consell va considerar particularment innovadora la iniciativa de co-produir algunes de les actuacions previstes. Precisament pel seu caràcter innovador, resulta del tot necessari efectuar un **balanç especialment acurat d'aquestes experiències de coproducció**. Cal tenir en compte també la importància d'aquest balanç a escala internacional, ja que seria difícil trobar una experiència tan vasta de co-producció de polítiques en ciutats europees contemporànies, al llarg d'un període de vuit anys.*
3. *Tres aspectes es consideren rellevants a l'hora de realitzar **el balanç de les experiències de coproducció: l'apoderament del veïnat, l'efectivitat de les polítiques i el seu caràcter innovador**. Així, caldrà escatir si les experiències de coproducció han resultat en una ampliació, autonomia i enfortiment del teixit associatiu, analitzar l'eficiència en la utilització*

dels recursos i detectar si la coproducció ha possibilitat ampliar el camp de les polítiques públiques, tant pel que fa als serveis prestats com a la població atesa.

4. *Resulta interessant l'esforç, en aquesta segona edició, per tal de **precisar el perfil del veïnat que participa en el programa**, especialment pel que fa a les perspectives de gènere, interculturalitat i edat. Seria convenient, així mateix -com el Consell ha indicat en d'altres ocasions- analitzar quin és l'impacte que el Pla està tenint sobre el teixit associatiu dels barris en els que s'està desplegant.*

2.7 Capitalització i avaluació

El Pla de Barris ha comptat, des dels seus inicis, amb una decidida voluntat d'avaluar els seus instruments, realitzacions i impacte. A aquests efectes, en la primera edició es va dotar dels instruments següents:

- a) A demanda de l'Ajuntament, l'agència **IVÀLUA** va establir un sistema d'indicadors relatius als inputs (recursos), outputs (productes) i outcomes (resultats) del Pla de Barris. A partir d'aquestes dades l'agència va presentar, el mes de juny de 2021, un Informe Final d'Avaluació del Pla de Barris, referit tant als aspectes instrumentals del programa com a una primera avaluació del seu impacte efectiu .
- b) L'empresa Bring On va ser també encarregada de desenvolupar la plataforma **Project Monitor**, una eina que permet recollir de forma sistematitzada tota la informació generada en el marc del Pla de barris: contingut, agents implicats, calendaris i pressupostos. Això permet monitoritzar la seva evolució, en termes d'execució pressupostària, però també a nivell de les accions per àmbits.

Per a la segona edició del Pla 2021-2024, l'Ajuntament, a través de Foment de Ciutat, ha demanat a l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans l'elaboració d'instruments de seguiment i avaluació complementaris. Així, l'IERMB ha proposat la confecció de l'estudi **Anàlisi d'abast i d'impactes: dotacions, condicions de vida, apoderament veïnal i comunitari del Pla de Barris de Barcelona**, que constarà dels elements següents:

- a) Evolució de l'**Índex de Vulnerabilitat urbana** dels barris acollits al Pla en relació amb la resta de barris de la ciutat i de l'àrea metropolitana de Barcelona,
- b) Anàlisi de les dotacions en **infraestructura social** dels barris del Pla en relació amb la mitjana de la ciutat.
- c) Anàlisi qualitativa i quantitativa de l'**impacte del Pla de Barris**, d'acord amb diversos indicadors socials.

D'altra banda, pel que fa a la divulgació de l'experiència del Pla, l'Ajuntament ha promogut l'elaboració del **llibre Pla de Barris de Barcelona, 2015-2023**, en el que es recullen dades i resultats el desplegament del programa al llarg d'aquests anys. El volum es basa sobretot en l'explicació detallada d'algunes de les actuacions més representatives del Pla, així com en diverses infografies sobre les seves magnituds quantitatives. El volum va ser presentat a la seu de la Cooperativa Impulsem, el passat dia 20 de gener.

CONSIDERACIONS RECOMANACIONS	I
---	----------

1. El Consell Assessor ha manifestat de manera reiterada que **l'avaluació del Pla de barris ha de ser una part indestruïble de la iniciativa**. L'avaluació ha de tenir quatre finalitats essencials: contribuir a definir els objectius de la política de rehabilitació; ajudar a orientar la iniciativa durant la seva implementació tot corregint, si cal, eventuais errors i desviacions; rendir comptes sobre els recursos emprats i els objectius assolits; i capitalitzar l'experiència.

2. La segona etapa del Pla ofereix l'oportunitat d'avaluar els seus instruments i impacte amb una major distància temporal i incorporant nous elements que permetin superar les limitacions a les que s'ha de fer front l'avaluació durant el primer quadrienni. Sembla per això adequada la voluntat de dotar-se de **nous elements qualitius i quantitius** d'avaluació, en particular sobre les dotacions i el accés als serveis en els barris on s'ha desplegat el Pla de Barris.

3. Per a la capitalització del Pla resulta també especialment important **la comunicació i divulgació dels seus resultats**, tant en l'àmbit administratiu i acadèmic, com ciutadà, tot assenyalant els avenços aconseguits com les limitacions a les que s'ha hagut de fer front. En la perspectiva de la conclusió de la segona etapa del Pla, l'any 2024, caldrà preveure les actuacions a dur a terme en aquest camp.

4. Finalment, tal com s'ha indicat, el mateix Consell Assessor es proposa de contribuir al debat sobre el futur de les polítiques de rehabilitació a la ciutat a través de l'elaboració **de sengles informes de conjunt i sectorials sobre el desenvolupament del Pla**, en el període 2016-2024.

Consideracions i recomanacions

A continuació es recullen les consideracions i recomanacions realitzades pel Consell Assessor en cada un dels apartats del l'Informe 2022-2023.

Organització i governança del Pla

1. Al llarg dels darrers anys, el Consell ha fet notar, de manera reiterada, la importància de les instàncies creades en el sí de l'administració municipal per a la gestió del Pla. La seva rellevància té relació amb quatre reptes centrals que planteja l'endegament del Pla:

a) L'impuls de la **transversalitat** de les actuacions en estructures administratives caracteritzades tradicionalment per la seva sectorialitat.

b) La **coordinació** entre els serveis centrals i les administracions territorials (en aquest cas els districtes).

c) La **implicació del veïnat** no només en la diagnosi i l'establiment dels objectius de les actuacions, sinó també en la seva gestió

d) L'**eficiència i la unitat de propòsit** en les actuacions.

2. En la present edició, **el funcionament d'aquestes instàncies està ja prou assentat**. Tanmateix, en la perspectiva del nou mandat municipal que s'iniciarà després de les eleccions de maig de 2023 caldrà, segurament, **estar amatent al seu funcionament**, per tal d'evitar que eventuais canvis en les responsabilitats polítiques i administratives no entorpeixin el desplegament del Pla. En particular, sembla necessari **mantenir la regularitat de les reunions del Comitè de Pilotatge** a l'interior de l'Ajuntament, per tal d'assegurar la implicació de tots els àmbits concernits en el desplegament del Pla de Barris.

3. En tot cas, **el balanç del funcionament i rendiment** de les instàncies creades per al desplegament del Pla de Barris ha de constituir una part destacada de la reflexió sobre l'evolució de les polítiques de rehabilitació (i fins del conjunt de les polítiques de la ciutat) en l'esdevenidor proper.

Àrees concernides

4. **La importància territorial i demogràfica del Pla de Barris resulta particularment destacada**. En l'actualitat abasta prop d'una quarta part de la població de la ciutat. No hi ha cap gran ciutat espanyola que disposi d'una política de rehabilitació i reequilibri urbà

d'aquest abast i resultaria difícil també un parangó a escala europea. Tanmateix, com el Consell ha fet notar d'altres vegades, convé tenir present **fins a quin punt pot ampliar-se territorialment** un instrument de les característiques del Pla de Barris dins de l'àmbit d'un sol municipi sense que perdi la seva especificitat i es desnaturalitzi.

5. El Consell es **congratula de la decisió de l'Ajuntament de Barcelona de donar continuïtat al Pla de Barris**, tot ampliant-lo a d'altres àrees de la ciutat i a d'altres àmbits temàtics (en particular, la salut i el medi ambient), tal com el mateix Consell va recomanar en el seu Acord de 25 d'octubre de 2019. La continuïtat i extensió del Pla sembla particularment necessària davant dels efectes sanitaris, econòmics i socials causats en els darrers anys per la pandèmia COVID19, la crisi energètica i la situació geopolítica, que han incidit amb particular intensitat en el barris més vulnerables de la ciutat.
6. El Consell reitera la importància de **dotar les polítiques de rehabilitació d'un abast metropolità i català**, ja que és en l'àmbit supramunicipal allà on es donen les majors desigualtats en termes de renda i dotacions urbanes, així com les disparitats de recursos locals a l'hora de fer-hi front. En aquest sentit, el Consell considera positiu que en l'any 2022 s'hagin donat els primers passos per a l'endegament d'un Pla de Barris d'àmbit metropolità i l'aprovació d'una nova Llei de Barris per part del Parlament de Catalunya. Així mateix, considera del tot necessari dotar aquests instruments de l'operativitat i els recursos dels que, de moment, encara no disposen.

Dotació de recursos extraordinaris i específics

7. El Consell constata la nova assignació de **150 M€ de recursos extraordinaris per a la intervenció en els barris més vulnerables de la ciutat**. Amb això, els recursos extraordinaris destinats a aquests barris en el curs de 8 anys s'elevaran a un total de 300 M€. Es tracta d'unes quantitats molt notables tant en termes absoluts com comparatius
8. La distinció dels programes entre **àmbits d'intervenció intensiva i de manteniment** fou recomanada pel mateix Consell i sembla adequada, en particular, per evitar la interrupció dels recursos necessaris per als programes socials iniciats en la primera edició del Pla.
9. El Consell constata amb satisfacció que la inversió i despesa associada a **Educació i Salut pública** continuen guanyant pes absolut i relatiu en el programa, de tal manera que suposen ja pràcticament 1 de cada 4 € esmerçats en el Pla. En canvi, crida l'atenció sobre la baixa dotació pressupostària i d'execució dels recursos destinats a l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica**, la incorporació del qual construeix una de la principals innovacions del Pla en aquesta segona edició. Bé és veritat que diverses de les actuacions dutes a terme en d'altres àmbits sectorials, com l'habitatge i l'espai públic, tenen una destacada component ambiental, però seria convenient programar i posar en relleu, de manera més visible, específica i orgànica, les actuacions en aquest nou àmbit de desenvolupament del Pla.

10. Es constata així mateix, la **diferència notable en l'execució de la despesa corrent i la inversió**, que suposen, respectivament, el 49,95% i el 17,71% dels totals previstos. L'experiència en l'execució de programes similars –Llei de Barris i primera edició del Pla de Barris- mostra que el desplegament de les inversions en els primers anys d'execució dels programes de intervenció integral és sempre més lent que no pas el de la despesa. El Consell considera convenient tenir en compte aquests aprenentatges tant a efectes de programació dels recursos necessaris, com de gestió de les expectatives i de les crítiques –més o menys fonamentades- que l'execució d'actuacions d'aquest tipus inevitablement susciten. Tanmateix, caldrà fer un seguiment acurat del ritme d'execució per tal d'evitar l'acumulació de retards i aconseguir l'acompliment total del Pla l'any 2024, tal com es va assolir en l'edició 2016-2020.
11. A l'hora de fer el balanç de l'impacte econòmic global del Pla, el Consell ha manifestat reiteradament, la conveniència de tractar de **quantificar el conjunt d'inversió privada i pública addicional induïda en cada barri** pel desenvolupament del respectiu Pla. Aquestes dades resultarien de gran importància per avaluar el rendiment del Pla en el seu conjunt i en cada un dels àmbits d'actuació.

Transversalitat de les actuacions

12. El Consell constata amb satisfacció l'**increment de la transversalitat de les actuacions del Pla**, amb la incorporació, com a àmbits específics, de **la Salut, l'Habitatge i la Sostenibilitat**. Tanmateix, fa notar que en aquests dos darrers àmbits el nombre d'actuacions previstes és encara força reduït, respecte la resta de camps. Pel que fa a l'**Habitatge**, la limitació del nombre d'actuacions pot justificar-se per la seva concentració en el programa de Finques d'Alta Complexitat, que concentra també una alta dotació pressupostària. Així mateix, les actuacions en l'àmbit de **Sostenibilitat ambiental i emergència climàtica**, tot i estar integrades en molts casos en d'altres àmbits de desenvolupament del Pla, no compten encara amb un desplegament específic.
13. El **nombre total d'actuacions del Pla és molt elevat**: 454 en els àmbits d'intervenció integral i intensiva (a raó de més de 45 de mitjana per a cada àmbit). A aquestes, caldria sumar encara les actuacions que es duen a terme en els barris on es realitzen intervencions de manteniment. Es tracta, com s'ha fet notar en ocasions anterior, d'una aposta que dona compte de la diversitat, capil·laritat i ambició del Pla. Tanmateix, el nombre tan elevat d'iniciatives pot fer difícil de visualitzar el Pla en cada un dels barris. En aquest context, el Consell ha indicat que, per tal de facilitar l'articulació i explicació dels plans **jerarquitzar les actuacions de manera clara**, potser seria convenient en aquesta segona edició recuperar la figura dels "**projectes motor**", que es va proposar en el període 2016-2020 però no acabà de generalitzar-se.
14. El percentatge d'actuacions empreses sobre el total de les previstes resulta també molt elevat i això constitueix un indicador addicional de la bona marxa del Pla. Ara bé, cal tenir en compte, que en la anterior edició del Pla es varen anar **incorporant noves actuacions a mesura que es produïa el seu desplegament**, fins al punt que el nombre final d'actuacions s'incrementà en el 50% respecte les inicialment previstes. Això és mostra de la flexibilitat de l'instrument i de

la capacitat d'adaptació a les demandes veïnals. La possibilitat d'incorporar noves iniciatives pot servir també per tal d'equilibrar les actuacions entre els diversos camps (tot incrementant les actuacions de caràcter ambiental, per exemple). Tanmateix, el Consell ha fet notar la necessitat d'adoptar aquestes decisions amb l'adequada intervenció del veïnat, per evitar de desnaturalitzar els processos de participació que varen portar a la definició inicial de les actuacions en cada àmbit.

15. Així mateix, el Consell ha indicat reiteradament que, per tal de fer el seguiment i evidenciar l'avenç de les actuacions, seria molt convenient elaborar anualment una **memòria de les accions dutes a terme en cada barri**. El resum de les memòries de tots els plans, oportunament harmonitzada i complementada, podria constituir la **memòria anual del pla de barris de Barcelona**. Es tracta d'una qüestió rellevant pel que fa a la rendició de comptes, l'avaluació del procés i el debat, si s'escau, de les crítiques que puguin fer-se a l'execució del Pla.

Col·laboració intra i interadministrativa

16. **Les dades relatives a la cooperació intra i inter administratives del Pla resulten rellevants**, tant a l'hora de valorar la implicació de les diverses instàncies administratives, com la transversalitat efectiva de les accions del Pla. El Consell considera per tant convenient que, en aquesta segona edició es procedeixi, tal com es va fer en la primera, a recopilar i processar aquestes dades.
17. Les iniciatives de **cooperació inter-administrativa** sorgides en els darrers anys a Catalunya i l'àmbit metropolità barceloní **es troben encara en una fase inicial del seu desenvolupament**. Es tracta també d'iniciatives que **tenen un abast pressupostari força limitat** en relació a d'altres experiències en aquest camp o a la mateixa dotació del Pla de Barris barceloní.
18. Tanmateix, el Consell, que en diverses ocasions ha reclamat formalment l'endegament d'iniciatives d'aquest tipus i abast, considera que es tracta de **passos positius en el desplegament de les necessàries polítiques metropolitana i catalana en matèria de rehabilitació**. Del desenvolupament d'aquestes polítiques haurà de derivar-se, en el futur, una distribució equitativa dels recursos en el camp de la rehabilitació, als quals, el municipi de Barcelona, que concentra una cinquena part de la població catalana, sens dubte, haurà de poder optar.
19. Pel que fa a l'aplicació dels **fons Next Generation**, tot i l'enfoc sectorial del que parteixen, poden constituir una oportunitat afegida a la rehabilitació dels barris vulnerables de la ciutat, sempre que les administracions tinguin **la capacitat d'integrar-los en projectes transversals i integrals**, com és, precisament, el Pla de Barris.

Apoderament veïnal i enfortiment de la xarxa associativa

20. El Consell Assessor ha indicat reiteradament que considera del tot adequada **la voluntat del Pla de Barris de implicar la ciutadania** tant a l'hora d'establir les diagnosis de partida, els objectius, les formes de desplegament, com la mateixa execució de les actuacions del Pla de Barris.
21. En el seu moment, el Consell va considerar particularment innovadora la iniciativa de co-produir algunes de les actuacions previstes. Precisament pel seu caràcter innovador, resulta del tot necessari efectuar un **balanç especialment acurat d'aquestes experiències de co-producció**. Cal tenir en compte també la importància d'aquest balanç a escala internacional, ja que seria difícil trobar una experiència tan vasta de co-producció de polítiques en ciutats europees contemporànies, al llarg d'un període de vuit anys.
22. Tres aspectes es consideren rellevants a l'hora de realitzar **el balanç de les experiències de coproducció: l'apoderament del veïnat, l'efectivitat de les polítiques i el seu caràcter innovador**. Així caldrà escatir si les experiències de coproducció han resultat en una ampliació, autonomia i enfortiment del teixit associatiu, analitzar l'eficiència en la utilització dels recursos i detectar si la coproducció ha possibilitat ampliar el camp de les polítiques públiques, tant pel que fa als serveis prestats com a la població atesa.
23. Resulta interessant l'esforç, en aquesta segona edició, per tal de **precisar el perfil del veïnat que participa en el programa**, especialment pel que fa a les perspectives de gènere, interculturalitat i edat. Seria convenient, així mateix -com el Consell ha indicat en d'altres ocasions- analitzar quin és l'impacte que el Pla està tenint sobre el teixit associatiu dels barris en els que s'està desplegant.

Capitalització i avaluació

24. El Consell Assessor ha manifestat de manera reiterada que **l'avaluació del Pla de barris ha de ser una part indestriable de la iniciativa**. L'avaluació ha de tenir quatre finalitats essencials: contribuir a definir els objectius de la política de rehabilitació; ajudar a orientar la iniciativa durant la seva implementació tot corregint, si cal, eventuais errors i desviacions; rendir comptes sobre els recursos emprats i els objectius assolits; i capitalitzar l'experiència.
25. La segona etapa del Pla ofereix l'oportunitat d'avaluar els seus instruments i impacte amb una major distància temporal i incorporant nous elements que permetin superar les limitacions a les va haver de fer front l'avaluació durant el primer quadrienni. Sembla per això adequada la voluntat de dotar-se de **nous elements qualitius i quantitius** d'avaluació, en particular sobre les dotacions i el accés als serveis en els barris on s'ha desplegat el Pla de Barris.

26. Per a la capitalització del Pla resulta també especialment important **la comunicació i divulgació dels seus resultats**, tant en l'àmbit administratiu i acadèmic, com ciutadà, tot assenyalant els avenços aconseguits com les limitacions a les que s'ha hagut de fer front. En la perspectiva de la conclusió de la segona etapa del Pla, l'any 2024, caldrà preveure les actuacions a dur a terme en aquest camp.

27. Finalment, tal com s'ha indicat, el mateix Consell Assessor es proposa de contribuir al debat sobre el futur de les polítiques de rehabilitació a la ciutat a través de l'elaboració **de sengles informes de conjunt i sectorials sobre el desenvolupament del Pla**, en el període 2016-2024.
